

ფინანსური აუდიტის ანგარიში

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

„ვამტკიცებ“

ეკონომიკური საქმიანობის სფეროს აუდიტის
დეპარტამენტის უფროსი
თორნიკე შერმადინი

ა. შ.

28 ოქტომბერი 2021 წელი
N 41/36

ეგზ. N1

საქართველოს გარემოს დაცვისა და
სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული
საანგარიშგებო პერიოდისთვის
კონსოლიდირებული ფინანსური
ანგარიშგების აუდიტის ანგარიში

შინაარსი

ძირითადი ნაწილი	ტერმინები და შემოკლებები	2
	ზოგადი ინფორმაცია აუდიტის ობიექტის შესახებ	3
დანართები	მოსაზრება	5
	1. უარყოფითი მოსაზრების საფუძველი	6
	2. მნიშვნელოვანი გარემოებები	15
	3. სხვა გარემოებები	17
	4. ხელმძღვანელობის და აუდიტორის პასუხისმგებლობა	22
	ფინანსური ანგარიშგების ფორმები და ახსნა-განმარტებითი შენიშვნები	24
	კონსოლიდირებული ერთეულები	56
	საკონტაქტო ინფორმაცია	56

ტერმინები და
შემოკლებები

სამინისტრო – საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო;

სამინისტროს აპარატი – საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატი;

აღრიცხვის ინსტრუქცია – „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის N108 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია;

დაცული ტერიტორიების სააგენტო – სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო;

სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი – სსიპ – სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი;

სატყეო სააგენტო – სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო;

ღვინის სააგენტო – სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო;

სოფლის განვითარების სააგენტო – ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტო;

დონორების პროექტი – ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მოქნილობის პროექტი (GEF, IFAD);

კორპორაცია – სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია“;

ანასეული – შპს „ადამ ბერიძის სახელობის ნიადაგისა და სურსათის დიაგნოსტიკური ცენტრი ანასეული“;

მიწის მართვის სააგენტო – სსიპ – მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო.

ზოგადი ინფორმაცია აუდიტის ობიექტის შესახებ

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მთავარი ამოცანაა გარემოს დაცვა, სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების სფეროების მართვა და ხელშეწყობა. სამინისტროს ძირითადი მიმართულებებია: ბუნებრივი რესურსების მართვა და სახელმწიფო კონტროლი, გარემოს დაბინძურების მონიტორინგი, აგრარული რეფორმები, სოფლის მეურნეობის პროდუქციისა და სურსათის წარმოებაში საუკეთესო პრაქტიკის გავრცელების ხელშეწყობა და სხვ.

COVID-19 პანდემიიდან გამომდინარე, საქართველოს მთავრობის ანტიკრიზისული გეგმის შესაბამისად, სამინისტრომ განახორციელა ეკონომიკის მხარდაჭერის და სტიმულირების ღონისძიებები.

ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამულ ბიუჯეტს დაემატა ახალი ქვეპროგრამა „ახალი კორონავირუსიდან – COVID-19-დან გამომდინარე, სოფლის მეურნეობის მხარდაჭერის ღონისძიებები“,¹ რომელიც ითვალისწინებს:

- „პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე ფასების შენარჩუნების სახელმწიფო პროგრამით“² პირველადი მოხმარების პროდუქტებზე³ სავალუტო ცვლილებებით გამოწვეული ფასების სუბსიდირებას;
- „პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტების მარაგების შექმნის პროგრამის“⁴ ფარგლებში მარაგების შექმნას;⁵
- „აგროწარმოების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამით“⁶ სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკაზე ხელმისაწვდომობის, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მოცულობის და ხარისხის ზრდას;
- „სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების მესაკუთრეთა ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამის“⁷ ფარგლებში ბენეფიციარებისთვის გათვალისწინებულ დახმარებას, საქონლის ან/და მიწის ნაკვეთის აგროტექნიკური დამუშავებისთვის მომსახურების ღირებულების სუბსიდირებით;
- „ყურძნის შესყიდვა-გადამუშავების ხელშეწყობის ღონისძიებებით“⁸ ყურძნის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობას.

სამინისტროს მმართველობაშია 11 საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, ერთი – არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი და ერთი – საქვეუწყებო დაწესებულება.

ცხრილი N1. ინფორმაცია სამინისტროს 2020 წლის დამტკიცებული, დაზუსტებული ბიუჯეტისა და საკასო ხარჯის შესახებ (ლარი)

დასახელება	დამტკიცებული	დაზუსტებული	სხვაობის %	საკასო ⁹
სულ სამინისტრო	476,860,000	486,860,000	2.1%	496,804,262
მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,539			
ხარჯები	439,710,000	450,189,000	2.4%	463,176,591
მ.შ. შრომის ანაზღაურება	42,842,000	41,894,000	-0.9%	47,023,254
არაფინანსური აქტივების ზრდა	37,150,000	36,671,000	-1.3%	33,627,671

¹ პროგრამული კოდი: 31 05 18.

² საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის N185 დადგენილება, პროგრამული კოდი: 31 05 18 01.

³ ბრინჯი, მკარონის ნაწარმი, წიწიბურა, შაქარი, მზესუმზირის ზეთი, ხორბლის ფქვილი, ხორბალი, ლობიო, რძის ფხვნილი.

⁴ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 26 მარტის N608 განკარგულება, პროგრამული კოდი: 31 05 18 02.

⁵ 5000 ტონა შაქარი, 500 ტონა მკარონის ნაწარმი და 1,500,000 ლიტრი მზესუმზირის ზეთი.

⁶ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 14 მაისის N303 დადგენილება, პროგრამული კოდი: 31 05 18 03.

⁷ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 18 მაისის N312 დადგენილება, პროგრამული კოდი: 31 05 18 04.

⁸ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 28 ოქტომბრის N2103 განკარგულება, პროგრამული კოდი: 31 05 18 05.

⁹ სამინისტროს განმარტებით, სხვაობა საკასო ხარჯსა და დაზუსტებულ ბიუჯეტს შორის გამოწვეულია მიზნობრივი გრანტის თანხით, რომელიც დაზუსტებულ ბიუჯეტში არ გაითვალისწინება.

ცხრილი N2. ინფორმაცია ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსების¹⁰ გადანაწილების შესახებ (ლარი)

საბალანსო ერთეულის დასახელება	496.804.262	100%
ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტო	217,993,585	43.9%
სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო	94,946,108	19.1%
სამინისტროს აპარატი	84,075,418	16.9%
სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო	28,838,245	5.8%
სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო	16,606,760	3.3%
სსდ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	15,364,312	3.1%
სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო	12,574,334	2.5%
სსიპ – სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორია	7,501,615	1.5%
სსიპ – სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი	7,089,123	1.4%
სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტო	4,171,943	0.8%
სსიპ – გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	4,129,190	0.8%
სსიპ – ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო	1,546,445	0.3%
სსიპ – მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო	987,188	0.2%
სსიპ – ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო	979,998	0.2%

¹⁰ფინანსური ანგარიშგების დანართი „ფინანსური შედეგების“ მიხედვით, შემოსავლებმა, გარდა ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსებისა, შეადგინა 53,269,605 ათასი ლარი. აქედან, 11,017,616 ლარი გრანტის სახით მიღებული შემოსავალია, ხოლო 42,251,989 ათასი ლარი შეადგენს სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფი ორგანიზაციების საკუთარ შემოსავლებს (მ.შ. საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია - 39,550,070 ათასი ლარი). საკუთარ შემოსავლებს გამოიმუშავენ სამინისტროს დაქვემდებარებული ყველა უწყება, გარდა სამინისტროს აპარატის, მიწის სააგენტოსა და სსდ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისა.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის დასკვნა

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ხელმძღვანელობას დასკვნა ფინანსურ ანგარიშგებაზე

მოსაზრება

უარყოფითი მოსაზრება ფინანსური ანგარიშგების შესახებ

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის კონტროლს დაქვემდებარებული ერთეულების¹¹ (ერთად – ჯგუფის) კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის შესახებ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მასთან დაკავშირებულ ფინანსური შედეგების შესახებ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, ბიუჯეტისა და ფაქტობრივი თანხების შედარების კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, ასევე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დართულ განმარტებით შენიშვნებს,¹² მათ შორის, ყველა მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვას.

ჩვენი აზრით, უარყოფითი მოსაზრების საფუძვლის აზარად აღწერილი საკითხების მნიშვნელობის გამო, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მომზადებული არ არის საბიუჯეტო ორგანიზაციებისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოებისა და ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის სათანადო საფუძვლების¹³ შესაბამისად.

¹¹ იხ. დანართი: კონსოლიდირებული ერთეულები.

¹² „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 4 თებერვლის N24 ბრძანების მუხლი N17, შენიშვნები 1-დან 21-ის ჩათვლით.

¹³ „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის N108 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია.

1. უარყოფითი მოსაზრების საფუძველი

1.1 მოკლევადიანი დებიტორული დავალიანება

აღრიცხვის ინსტრუქციის თანახმად,¹⁴ აქტივი არის რესურსი, რომელსაც ორგანიზაცია აკონტროლებს წარსულში მომხდარი მოვლენების შედეგად და მომავალში მოელის ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას.

ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის ასახული სასამართლოს მიერ სააგენტოს სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილებით მოპასუხეებისთვის დაკისრებული 414,815 ლარის ოდენობის მოთხოვნა.¹⁵

შედეგად, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული დებიტორული დავალიანების თანხა 414,815 ლარით შემცირებულად არის წარმოდგენილი.

1.2 ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში

აღრიცხვის ინსტრუქციის თანახმად,¹⁶ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული კომპანიების წილები უნდა აღირიცხოს კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებით, რაც გულისხმობს თვითღირებულებით აღრიცხული ინვესტიციების კორექტირებას შემენის შემდგომ მომხდარი ცვლილების შესაბამისად.¹⁷

სამინისტროს დაქვემდებარებული უწყებების მიერ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული კომპანიების საწესდებო კაპიტალში განხორციელებული ინვესტიციების ნაშთები 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოცემულია ცხრილში N3.

ცხრილი N3. ინფორმაცია სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული კომპანიების საწესდებო კაპიტალის შესახებ (ლარი)

მმართველი ორგანიზაცია	კომპანიის დასახელება	საწესდებო კაპიტალი
სამინისტროს აპარატი	შპს „საქართველოს მელიორაცია“	922,282,446
სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი	შპს „ღვინის ლაბორატორია“	1,209,097
	შპს „ანასეული“	2,474,463
	სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია“	8,689,082
	შპს „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკისა და სერვისების კომპანია“	373,889,406
სოფლის განვითარების სააგენტო	შპს „გორის სასათბურე მეურნეობა“	8,519,745
	შპს „იმერეთის აგროზონა“	6,962,574

ცხრილში მოცემული – „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ არ არის აღრიცხული ინსტრუქციის მოთხოვნების შესაბამისად, კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებით.

შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ანგარიშზე – „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ აღრიცხული თანხების სისწორეზე.

სამინისტროს აპარატისა და დონორების პროექტების ფინანსურ ანგარიშგებებში მუხლში – „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ 2020 წლის 31 დეკემბრის

¹⁴ სსბასს 1, „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“, მუხლი 7.

¹⁵ დავები ეხება სხვადასხვა პროგრამის ფარგლებში გაცემული თანადაფინანსების თანხების ბენეფიციარისთვის დაკისრებას: რ/კ კოოპერატივი „ლაგე 2909“ - 350,070 ლარი, ს/6420005158, საქმე N2/961-20; ზუგდიდი რაიონული სასამართლოს განჩინება (04.08.2020 წ.), სააღსრულებო ფურცელი (03.12.2020 წ.); შპს „ლუკა 2010“ - 64,745 ლარი, ს/5 437066489, ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება (19.03.2020წ.), საქმე N2/1104-19, სააღსრულებო ფურცელი (18.05.2020წ.).

¹⁶ ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“, მუხლი 10, პუნქტები: 45 და 46.

¹⁷ სსბასს 36, მუხლი 8.

მდგომარეობით აღრიცხულია 922,783,395 ლარი, რაც წარმოადგენს სხვადასხვა პერიოდში შპს „საქართველოს მელიორაციაში“ განხორციელებულ შენატანებს.¹⁸

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიერ აუდიტის ჯგუფისთვის წარმოდგენილი 2020 წლის საცდელი ბალანსის თანახმად, კომპანიის კაპიტალში სამინისტროდან განხორციელებული შენატანები 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს 922,282,465 ლარს, რაც 500,930 ლარით ნაკლებია აპარატისა და დონორების ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილ თანხასთან შედარებით.¹⁹

სოფლის განვითარების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლში 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხულია 17,208,827 ლარი, რაც წარმოადგენს 2012-2018 წლებში სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაციასა“²⁰ და 2012-2014 წლებში შპს „გორის სასათბურე მეურნეობაში“ განხორციელებულ შენატანებს.²¹

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კორპორაციის აქტივები შედგება რამდენიმე სამეურნეო ნივთისა და ორ კომპანიაში არსებული წილისაგან, კერძოდ:

- 100%-იანი წილი – შპს „აბაშის მარცვლეული კულტურის შესანახ ცენტრში“;²²
- 30%-იანი წილი – შპს „საქართველო-ბელორუსიის სავაჭრო-ეკონომიკური სააგენტოში“.²³

სოფლის მეურნეობის კორპორაციის განმარტებით, ის არ ფლობს ინფორმაციას შპს „აბაშის მარცვლეული კულტურის შესანახ ცენტრისა“ და შპს „საქართველო-ბელორუსიის სავაჭრო-ეკონომიკური სააგენტოს“ ფინანსური მონაცემების ან მათ საკუთრებაში არსებული აქტივების შესახებ.

აღსანიშნავია, რომ სოფლის განვითარების სააგენტომ 2021 წლის 27 აპრილს სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაციის“ აქციები უსასყიდლოდ გადასცა სახელმწიფოს.²⁴

საჯარო რეესტრის ამონაწერის მიხედვით,²⁵ შპს „გორის სასათბურე მეურნეობაზე“ 2016 წლიდან მიმდინარეობს გადახდისუუნარობის (გაკოტრების) საქმისწარმოება.²⁶

2015 წლის სხდომის ოქმის²⁷ თანახმად, შპს „გორის სასათბურე მეურნეობის“ საკუთრებაში არსებული 4,105,690 ლარის ღირებულების აქტივები²⁸ უსასყიდლოდ გადაეცა სახელმწიფოს. ასევე, კომპანიის დირექტორის განმარტებით, ანგარიშის თარიღისათვის შპს „გორის სასათბურე მეურნეობა“ ფლობს მხოლოდ რამდენიმე სამეურნეო/საოფისე ინვენტარს.

შესაბამისად, ჩვენ ვერ მივიღეთ რწმუნება, რამდენად აკმაყოფილებს ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული 17,208,827 ლარი აქტივად

¹⁸ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებების საფუძველზე.

¹⁹ აღნიშნული საკითხი განხილულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2019 წლის ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტის ანგარიშში.

²⁰ ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს 2011 წელს გადაეცა სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაციის“ 100%-იანი წილი.

²¹ აღნიშნული საკითხი განხილულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2019 წლის ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტის ანგარიშში.

²² ს/ნ 404928548.

²³ ს/ნ 404865259, მეწილეები: სს „საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია“ (30%), უცხოური საწარმო დახურული სს - ხორცისა და რძის კომპანია, ბელარუსი (16%), უცხოური საწარმო რესპუბლიკური უნიტარული სავაჭრო-სამრეწველო საწარმო - სავაჭრო სახლი „ბელგოსპიშჩერომ“, ბელარუსი (17%), უცხოური საწარმო მანქანათმშენებლობის სახელმწიფო სამეწარმეო გაერთიანება „ბელაგრომშ“, ბელარუსი (17%), შპს „მექანიზატორი“ (10%), სახელმწიფო (10%).

²⁴ ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოსა და სსიპ – სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს შორის გაფორმებული ჩუქების ხელშეკრულება (27.04.2021წ.).

²⁵ ბოლო ცვლილების თარიღი: 06.05.2016.

²⁶ გაკოტრების მმართველად დანიშნულია სსიპ – აღსრულების ეროვნული ბიურო.

²⁷ ა(ა)იპ – სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს (ყოფილი – სოფლის განვითარების სააგენტო) გამგეობის N53 სხდომის ოქმი.

²⁸ მიწის ნაკვეთები, სათბურის კონსტრუქცია, ირიგაციისა და გათბობის სისტემა და სხვა აქტივები.

აღიარების კრიტერიუმებს და რამდენად შეესაბამება მის რეალურ ღირებულებას. ასევე ვერ დავრწმუნდით ინვესტირებული თანხით შექმნილი აქტივების არსებობაში.

1.3 ვადაგადაცილებული მოთხოვნები

სამინისტროს აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოიცავს 9,618,222 ლარის ისეთ დებიტორულ დავალიანებას, რომელიც წარმოქმნილია 2004-2009 წლებში. მათ შორის, 6,123,850 ლარი²⁹ წარმოადგენს შპს „საქართველოს მელიორაციის“³⁰ მიმართ არსებულ სასესხო მოთხოვნას, რომელიც გაცემულია სამელიორაციო სისტემების ფუნქციონირების ხელშეწყობის მიზნით.³¹

2015 წლიდან სესხებზე პროცენტისა და პირგასამტეხლოს დარიცხვას ახორციელებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

შემოდინებული სესხების დაფარვის ალბათობა დაბალია მათი ხანდაზმულობიდან და კომპანიის³² ფინანსური მდგომარეობიდან გამომდინარე. აღსანიშნავია, რომ შპს „საქართველოს მელიორაციის“ თითქმის ყოველწლიურად სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მთავრობის განკარგულებით გამოეყოფა, დაახლოებით, 17-20 მლნ ლარის სუბსიდია მიმდინარე საქმიანობისთვის.

სამინისტროს ბალანსზე ასევე აღრიცხულია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სხვა კომპანიაზე გაცემული ვადაგადაცილებული სასესხო მოთხოვნები – 3,494,372 ლარის ოდენობით, რომლებიც წარმოადგენილია ცხრილში N4.

ცხრილი N4. სხვადასხვა პროექტზე გაცემული სესხების ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (ლარი)

ორგანიზაციის დასახელება	წარმოშობის წელი	სესხის ნაშთი
შპს „მარცვალი“	2006	1,576,750
შპს „ბეგი კომპანი“	2006	1,440,338
შპს „ღვარები“	2006	272,334
შპს „ერედვი“	2004	70,000
ფ/პ ზვიად კობერიძე	2004	70,000
სს „სოფლტექსერვისი“	2004	36,878
შპს „გორა-2003“	2004	28,072
სულ:		3,494,372

ცხრილში მოცემული 3,494,372 ლარის დებიტორული დავალიანება წარმოადგენს 2006 წელს ამერიკული ხორბლის რეალიზაციის შედეგად ამონაგები თანხიდან მარცვლეულის მოსავლის მოყვანის პროექტის³³ ფარგლებში და 2004 წელს სერვისცენტრების გახსნის მიზნით, სხვადასხვა კომპანიებზე³⁴ გაცემულ სესხებს. სამინისტროს იურიდიული სამსახურის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით, დაუფარავი სესხების ნაწილზე 2010 წლიდან უშედეგოდ მიმდინარეობს სააღსრულებო წარმოების პროცესები,³⁵ ნაწილზე – გაკოტრების საქმისწარმოება.³⁶

შემოდინებულიდან გამომდინარე, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 9,618,222 ლარის დებიტორული დავალიანებების ამოღების ალბათობა მცირეა და, შესაბამისად, ისინი არ აკმაყოფილებენ აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს.

²⁹ სესხის ძირი: 2,500,000 ლარი, პროცენტი და პირგასამტეხლო: 3,623,850 ლარი.

³⁰ შპს „საქართველოს მელიორაციის“ 100%-იანი წილის მფლობელია სახელმწიფო; საქართველოს მელიორაცია შექმნილია 2012 წელს შემდეგი 4 კომპანიის ბაზაზე: შპს „კოლხეთი-მ“, შპს „მტკვარი-მ“, შპს „ალაზანი-მ“, შპს „სიონი-მ“.

³¹ სესხები გაცემულია მთავრობის განკარგულებების საფუძველზე, სხვადასხვა იურიდიულ პირზე, ფინანსთა სამინისტროს მიერ.

³² 2020 წლის საცდელი ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით, შპს „საქართველოს მელიორაციის“ ზარალი შეადგენს 82 მილიონ ლარს (2019 წელს – 26 მილიონი ლარი), ხოლო აკუმულირებული ზარალი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს, დაახლოებით, 851 მილიონ ლარს.

³³ საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 30 ივნისის N129 დადგენილების საფუძველზე. სესხები გაცემულია შემდეგ კომპანიებზე: შპს „მარცვალი“, შპს „ბეგი კომპანი“ და შპს „ღვარები“.

³⁴ შპს „ერედვი“, ფ/პ ზვიად კობერიძე, შპს „გორა-2003“, სს „სოფლტექსერვისი“.

³⁵ შპს „მარცვალი“, შპს „ღვარები“, შპს „ერედვი“ ფ/პ ზვიად კობერიძე, სს „სოფლტექსერვისი“.

³⁶ შპს „ბეგი კომპანი“, შპს „გორა-2003“.

სამინისტრომ წერილით მიმართა ფინანსთა სამინისტროს,³⁷ სამხრეთი სასესიო ხელშეკრულებების ფარგლებში, შპს „საქართველოს მელიორაციაზე“ რიცხული ვადაგადაცილებული და უიმედო სესხების ჩამოწერის ან კომპანიისთვის აღნიშნული ვალდებულების პატიების შესახებ, თუმცა აუდიტის პერიოდში აღნიშნული საკითხი არ არის დარეგულირებული.

სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია 2007 წელს წარმოშობილი 2,446,067 ლარის ოდენობის³⁸ ვადაგადაცილებული სასესიო მოთხოვნები, რომელიც წარმოადგენს სამინისტროს, სააგენტოსა და ფინანსთა სამინისტროს მიერ ოთხმხრივი ხელშეკრულების ფარგლებში ორ კომპანიაზე³⁹ გაცემულ სესხს.

ღვინის სააგენტომ მიმართა ფინანსთა სამინისტროს, მიეწოდებინა ის ინფორმაცია, რომელიც შესაძლებელს გახდიდა დებიტორული დავალიანებების ამოღების ალბათობის შეფასებას. ფინანსთა სამინისტროდან მიღებული წერილის⁴⁰ მიხედვით, 2007 წელს გაცემული სესხების და დაკისრებული პირგასამტეხლოს ამოღების ალბათობა მინიმალურია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, „ერთ წელზე მეტი ვადით გაცემული კრედიტების და სესხების“ ანგარიშზე აღრიცხული 12,064,290 ლარის დავალიანებების ამოღების ალბათობა, მინიმალურია და არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს.⁴¹

1.4 კონტროლირებადი ერთეულები

აქტივი არის რესურსი, რომელსაც ორგანიზაცია აკონტროლებს წარსულში მომხდარი მოვლენების შედეგად და მომავალში მოელის ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას.⁴²

სხვა ერთეულის მართვის უფლებამოსილების განხორციელებისას, აღრიცხვის ინსტრუქციის მიხედვით,⁴³ ორგანიზაცია განსაზღვრავს, არის თუ არა იგი მაკონტროლებელი ერთეული.⁴⁴

საქართველოს მთავრობის განკარგულების შესაბამისად,⁴⁵ **სოფლის განვითარების სააგენტოს** ორი წლის ვადით სიმბოლურ ფასად – 1 ლარად გადაეცა სსიპ – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს⁴⁶ საკუთრებაში მყოფი შპს „მოსავლის მართვის კომპანიის“ 100%-იანი წილის მართვის უფლება.

სოფლის განვითარების სააგენტოსა და სსიპ – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების თანახმად:⁴⁷

³⁷ 2020 წლის 31 აგვისტოს N7767/01 წერილი.

³⁸ სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამის: „ღვინის ქარხნების ფინანსური მხარდაჭერის ღონისძიებების“ დასაფინანსებლად გაცემული სესხების ძირი თანხა – 585,500 ლარი, დარიცხული პროცენტი – 12,158 ლარი და პირგასამტეხლო – 1,848,409 (პროცენტი და პირგასამტეხლო ასახულია „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“ ანგარიშზე).

³⁹ შპს „ქართული ღვინის იმპერია“ და შპს „ალაზნის ველი და კომპანია“.

⁴⁰ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურის 2021 წლის 7 აპრილის N18/44182 წერილი.

⁴¹ აღნიშნული საკითხები განხილულია და შესაბამისი რეკომენდაცია გაცემულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2017, 2018 და 2019 წლების ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტის ფარგლებში.

⁴² სსბასს 1, „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“, მუხლი 7.

⁴³ „ერთეული აკონტროლებს სხვა ერთეულს, როდესაც სხვა ერთეულში მისი მონაწილეობიდან წარმოქმნილ ცვალებად სარგებელთან დაკავშირებით ექვემდებარება რისკებს, ან გააჩნია ამ ერთეულიდან ცვალებადი შემოსავლების მიღების უფლებები და აქვს შესაძლებლობა, გავლენა მოახდინოს ამ სარგებელთა ბუნებაზე ან ოდენობაზე. სხვა ერთეულზე უფლებამოსილების განხორციელების საშუალებით,“ სსბასს 35, „კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება“ – მუხლები: 19, 20, 23, 24.

⁴⁴ სსბასს 35, „კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება“, მუხლი 18.

⁴⁵ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 24 სექტემბრის N1873 განკარგულება „შპს „მოსავლის მართვის კომპანიის“ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული 100%-იანი წილის მართვის უფლებით, პირდაპირი გადაცემის ფორმით ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოსთვის გადაცემის შესახებ“.

⁴⁶ ს/კ 405406109; ამონაწერი მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან B20076718, 25/09/2020.

⁴⁷ 2020 წლის 25 სექტემბერს გაფორმებული ხელშეკრულება „შპს „მოსავლის მართვის კომპანიის“ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული 100%-იანი წილის მართვის უფლებით გადაცემის თაობაზე“. ხელშეკრულების პუნქტები: 3.4 და 3.6.

- მმართველ პირს შეუძლია მესაკუთრის თანხმობის გარეშე განახორციელოს საწარმოს წესდებით გათვალისწინებული საწარმოს პარტნიორის ყველა უფლებამოსილება;
- მმართველი პირი უფლებამოსილია მესაკუთრის თანხმობით განახორციელოს კაპიტალში სახელმწიფო ქონების შეტანა.

აღნიშნული ხელშეკრულების პირობები შეესაბამება აღრიცხვის ინსტრუქციის მიხედვით დადგენილ კრიტერიუმებს მაკონტროლებელი ორგანოს განმარტებასთან მიმართებით. მიუხედავად ამისა, სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივად არ არის აღრიცხული შპს „მოსავლის მართვის კომპანიის“ 100%-იანი წილის მართვის უფლება. განმარტებით შენიშვნებშიც არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია მართვის უფლებით გადაცემული კომპანიისა და მისთვის გადარიცხული თანხების⁴⁸ შესახებ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება სოფლის განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების სისრულესა და სისწორეზე.

1.5 სხვა გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები

სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით „სხვა გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ ანგარიშზე აღრიცხულია 243,440 ლარის ოდენობის აქტივი, რომელიც წარმოშობილია 2004 წელს ვაზის უნიკალური ჯიშების გაშენებისთვის სხვადასხვა ფიზიკურ პირსა და კომპანიაზე წინასწარ გადახდილი თანხებით, მათ შორის:

- სააგენტოს მოხსენებითი ბარათის მიხედვით,⁴⁹ 2012 წლის 15 მაისის სხდომის ოქმის თანახმად, „ვაზის უნიკალური ჯიშის ნერგით ვენახების გაშენების“ ტენდერის ინსპექტირების ჯგუფის წევრებმა დასაშვებად ჩათვალეს სასამართლო გადაწყვეტილებების ანალოგიის საფუძველზე შესრულებული სამუშაოების მიღება-ჩაბარების აქტების გაფორმება ექვს კონტრაქტორთან, თუმცა, 2012 წელს აღნიშნული ვერ განხორციელდა.

ზემოაღნიშნული ექვსი კომპანიიდან სამ კომპანიასთან⁵⁰ 2017-2018 წლებში გაფორმდა მიღება-ჩაბარების აქტები, დარჩენილი სამი კომპანია,⁵¹ ჯამური დავალიანებით – 61,452 ლარი, ისევ ირიცხება დებიტორად.

- 69,754 ლარის⁵² დავალიანების გარანტია – იპოთეკის ხელშეკრულება, სასამართლოს გადაწყვეტილებით გაბათილდა,⁵³ რის ერთ-ერთი მიზეზისაც ხანდაზმულობის ვადის გასვლა წარმოადგენდა. შედეგად, სააგენტომ კომპანიის მიმართ არსებული მოთხოვნის ამოღების ბერკეტი დაკარგა, რაც მიუთითებს დებიტორული დავალიანებების არასათანადო კონტროლზე და ქმნის ფინანსური დანაკარგების რისკს.
- ერთ-ერთმა კონტრაქტორმა,⁵⁴ რომელზეც ირიცხება 12,734 ლარის დავალიანება, 2020 წელს ღვინის ეროვნული სააგენტოს წინააღმდეგ სასამართლოში შეიტანა სარჩელი და მიმდინარეობს შესაბამისი პროცედურები.

⁴⁸ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 30 დეკემბრის N2625 განკარგულებით „მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდისთვის გათვალისწინებული ასიგნებებიდან თანხის გამოყოფის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 6 თებერვლის N223 განკარგულებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე შპს-ს გადაერიცხა 8,527,000 ლარი მის მიერ „აღებული სესხის ნაწილობრივ დაფარვის მიზნით“.

⁴⁹ სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს იურიდიული სამმართველოს უფროსის 2020 წლი 3 ივლისის N1012-03 მოხსენებითი ბარათი.

⁵⁰ შპს „ოქროს ხვანჭკარა“ მიღება-ჩაბარების აქტი (09.03.2017 წ.); შპს „დავით სარაჯიშვილის სახელობის მცხეთის სანერგე“ – მიღება-ჩაბარების აქტი (09.03.2017 წ.); ფ/პ ნუზარ ლეჟავა – მიღება-ჩაბარების აქტი (18.04.2018 წ.).

⁵¹ შპს „ჩხავერი“ – 29,875 ლარი, შპს „უსახელაური“ – 9,745 ლარი, შპს „ვაზი“ – 21,832 ლარი.

⁵² შპს „თემო და კომპანია“.

⁵³ 2020 წლის 3 დეკემბრის გადაწყვეტილება, საქმე N2/17047-20 (სამოქალაქო კოდექსის მუხლი 129, ხანდაზმულობის ვადა – 3 წელი).

⁵⁴ ფ/პ მიხეილ დიერაშვილი.

ზემოაღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, დებიტორული დავალიანების ნაწილი შესრულებულია, დარჩენილი ნაწილის ამოღების ალბათობა დაბალია და შესაბამისად, ისინი არ აკმაყოფილებენ აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს.

შესაბამისად, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული 143,940 ლარის ღირებულების გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების ამოღების ალბათობა დაბალია.

1.6 ძირითადი აქტივები

აქტივი არის რესურსი, რომელსაც ორგანიზაცია აკონტროლებს წარსულში მომხდარი მოვლენების შედეგად და მომავალში მოელის ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას.⁵⁵

სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო, როგორც სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვაზე უფლებამოსილი ორგანო, ფონდის ნაწილს სარგებლობის უფლებით (იჯარით) გადასცემს კავშირგაბმულობის კომპანიებს.⁵⁶ აუდიტის პერიოდისთვის სააგენტოს გაფორმებული აქვს ხელშეკრულება 206 ერთეულ მიწის ნაკვეთზე, საერთო ფართობით – 29,439 კვ.მ, ხოლო იჯარიდან მიღებულმა შემოსავალმა 2020 წელს შეადგინა 1,577,198 ლარი.

სარგებლობის უფლებით გადაცემული მიწის ნაკვეთები იდენტიფიცირებულია, დარეგისტრირებულია საჯარო რეესტრში, შესაბამისად, შესაძლებელია მათი საიმედოდ შეფასება და ბალანსზე აღრიცხვა.

სააგენტოს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში წარდგენილია რეესტრი,⁵⁷ რომელიც მოიცავს ინფორმაციას თითოეული კომპანიისთვის გადაცემული მიწის ნაკვეთის შესახებ,⁵⁸ თუმცა სამინისტროს კონსოლიდირებული ანგარიშგების განმარტებით, შენიშვნებში მსგავსი სახის ინფორმაცია არ არის წარმოდგენილი.

ასევე, სააგენტოს ამ ეტაპზე არ აქვს სრულყოფილი ინფორმაცია მთლიანი სახელმწიფო ტყის ფონდის შესახებ⁵⁹ და, შესაბამისად, აღნიშნული აქტივი არ არის ასახული ფინანსურ ანგარიშგებაში. მიუხედავად აღრიცხვის კომპლექსურობისა და სირთულისა, საკითხი მნიშვნელოვანია როგორც სამინისტროს ინდივიდუალური, ასევე სახელმწიფოს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების დონეზე.

სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია ისეთი ძირითადი საშუალებები,⁶⁰ რომელთა ისტორიულ ღირებულებად, საბალანსო ღირებულებად ან შესყიდვის ღირებულებად მითითებულია სსიპ – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს უძრავი ქონების რეესტრში მათი რეგისტრაციის საფასური – 50 ლარი და ცვეთის დარიცხვაც აღნიშნული თანხიდან ხორციელდება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ძირითადი აქტივების სისრულესა და სისწორეზე.

1.7 შემოსავლები

აღრიცხვის ინსტრუქციის შესაბამისად,⁶¹ შეცდომები უნდა გასწორდეს რეტროსპექტულად.

⁵⁵ სსბასს 1, „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“, მუხლი 7.

⁵⁶ შპს „მაგთიკომი“, სს „სილქნეტი“, შპს „ვიონი საქართველო“, შპს „კავკასუს ონლაინი“.

⁵⁷ სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს მმართველობაში არსებული სახელმწიფო ტყის ფონდში განთავსებული ანძებისთვის გამოყოფილი მიწის ფართობის რეესტრი.

⁵⁸ საკადასტრო კოდი, სატყეო უბანი, ფართობი, ანძების რაოდენობა.

⁵⁹ სააგენტოსგან მიღებული განმარტებით, სააგენტო ატარებს ტყის აღწერას (ინვენტარიზაციას), მიუხედავად ამისა, ინვენტარიზაციის შედეგად მიღებული ინფორმაცია ამ ეტაპზე არ არის საკმარისი ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენის მიზნებისთვის.

⁶⁰ 12 ერთეული შენობა; 204,972 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი; 12 ერთეული 184,956 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, რომელიც აღრიცხულია დაუმთავრებელი მშენებლობის ანგარიშზე.

⁶¹ სსბასს 3, „სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები“, მუხლი 47.

ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს ფინანსური ანგარიშგების „მიმდინარე ინვესტიციების“ მუხლში 2020 წლის 1 იანვრისთვის აღრიცხულია 41,504,000 ლარის ღირებულების აქტივი. 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის აღნიშნული აქტივი გაიზარდა 19,357,311 ლარით და შეადგინა 60,861,311 ლარი.

„მიმდინარე ინვესტიციების“ მუხლი მოიცავს: ინვესტიციას სს „აკურასა“ და შპს „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანიისთვის“ გაცემულ სესხს.

სს „აკურას“ წილის გადაცემის ხელშეკრულებისა⁶² და საქართველოს მთავრობის განკარგულების⁶³ საფუძველზე, სოფლის განვითარების სააგენტოს მართვის უფლებით გადაეცა სს „აკურას“ წილის 99.9%, რაც თანხობრივად შეადგენს 57,261,311 ლარს. სააგენტომ, აქტივის რეალური ღირებულებით ასახვის მიზნით 15,757,311 ლარით გაზარდა აქტივის ღირებულება და ამავე დროს – შემოსავალიც, რაც ეწინააღმდეგება აღრიცხვის ინსტრუქციას, რადგან აღნიშნული ოპერაცია უნდა დაკლასიფიცირდეს, როგორც შეცდომების გასწორება და გავლენას არ უნდა ახდენდეს საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსურ შედეგზე.

სს – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის დებულების თანახმად,⁶⁴ დეპარტამენტის მოვალეობაში შედის: ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმის შედგენა, საჯარიმო ქვითრის გამოწერა, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების განიხილვა, ადმინისტრაციული სახდელის დადების შესახებ დადგენილების გამოტანა და ა.შ.

დეპარტამენტის 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული ფინანსური ანგარიშგების შემოსავლებში⁶⁵ ასახულია 1,663,095 ლარი, რომელიც უკავშირდება 2017-2020 წლებში სამართალდარღვევების ოქმებით დარიცხულ ჯარიმებს. დეპარტამენტი 2020 წლამდე არ აღრიცხავდა მსგავსი ტიპის ჯარიმებს და მათ ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდას.

2017-2019 წლებში გამოწერილი 1,351,551 ლარის ოდენობის ჯარიმების ოქმები ასახულია 2020 წლის შემოსავალში, რაც ეწინააღმდეგება აღრიცხვის ინსტრუქციას. აღნიშნული ოპერაციას უნდა მიეცეს კლასიფიკაცია, როგორც შეცდომების გასწორება და აისახოს რეტროსპექტულად.

2020 წლამდე **დონორების პროექტის** ფარგლებში განხორციელებული ოპერაციები აღირიცხებოდა საკასო მეთოდით. 2020 წლიდან ბუღალტრული აღრიცხვა წარმოებს დარიცხვის მეთოდის გამოყენებით.

2018 წელს კონტრაქტორი კომპანიისთვის 374,916 ლარის ოდენობის დაკისრებული ჯარიმა⁶⁶ ბუღალტრულად 2020 წლამდე არ აღრიცხულა და მხოლოდ 2020 წელს მოთხოვნების და შემოსავლის ანგარიშზე აისახა.

შედეგად, სოფლის განვითარების სააგენტოს 2020 წლის შემოსავალი გაზრდილია 15,757,311 ლარით, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შემოსავალი – 1,351,551 ლარით, ხოლო დონორების პროექტის – 374,916 ლარით.

დარიცხვის მეთოდის თანახმად, ოპერაციებისა და სხვა მოვლენების აღიარება ხდება მათი მოხდენისთანავე და არა მაშინ, როდესაც ხდება ფულადი სახსრების ან მისი ეკვივალენტის მიღება ან გადახდა. შესაბამისად, ოპერაციებისა და სხვა მოვლენების აღიარება ხდება იმ პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელსაც განეკუთვნება.⁶⁷

⁶² 2018 წლის 26 ოქტომბერს, ქონების ეროვნულ სააგენტოსა და ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს შორის გაფორმებული ხელშეკრულება და ხელშეკრულების 2019 წლის 3 ოქტომბრის ცვლილება.

⁶³ 2018 წლის 23 ოქტომბრის N1943 განკარგულება და 2019 წლის 3 ოქტომბრის განკარგულება N2117.

⁶⁴ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2013 წლის 10 მაისის N26 ბრძანება „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის დებულების დამტკიცების შესახებ“, მუხლი 3.

⁶⁵ შემოსავლები მიმდინარე გარე ტრანსფერებით, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული.

⁶⁶ Alke Insaat Sanayi ve Ticaret A.Ş., ანგარიშგებულება N18880, 01.08.2018 წ.

⁶⁷ სსბასს 1, „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“, მუხლი 7.

ეროვნული სატყეო სააგენტოს ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშის მუხლში – „შემოსავლები სანქციებით, ჯარიმებით და საურავებით“ – აღრიცხულია 10,132 ლარი, რომელიც მოიცავს დებიტორების მიერ გადახდილ თანხებს. ბუღალტრული მონაცემებით, 2020 წელს დარიცხულმა შემოსავალმა შეადგინა 133,969 ლარი.

შედეგად, სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს 2020 წლის შემოსავლის თანხა შემცირებულია 123,837 ლარით.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული შემოსავლის თანხა გაზრდილია 17,359,941 ლარით.

1.8 გრანტები, ტრანსფერები და სუბსიდიები

აღრიცხვის ინსტრუქციის შესაბამისად,⁶⁸ შეცდომები უნდა გასწორდეს რეტროსპექტულად.

სსიპ – ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ 2020 წელს, 2010-2018 წლებში გაფორმებული მიღება-ჩაბარების აქტების საფუძველზე, 227,760 ლარით შეამცირა⁶⁹ „სხვა გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ ანგარიშზე აღრიცხული თანხა და ამავე დროს გაზარდა ხარჯებიც, რაც ეწინააღმდეგება აღრიცხვის ინსტრუქციას.⁷⁰ აღნიშნული ოპერაცია უნდა დაკლასიფიცირდეს შეცდომების გასწორებად და გავლენას არ უნდა ახდენდეს საანგარიშგებო წლის მოგებაზე ან დეფიციტზე.

სსიპ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული ფინანსური ანგარიშგების „შიდა ტრანსფერებით ხარჯებში“⁷¹ აღრიცხულია 389,915 ლარის ოდენობის 2017-2020 წლებში სამართალდარღვევის ოქმების საფუძველზე გადახდილი ჯარიმები. დეპარტამენტი 2020 წლამდე არ აღრიცხავდა მსგავსი ტიპის ჯარიმებს და მათ ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდას.

ზემოაღნიშნული თანხიდან, 2017-2019 წლებში გადახდილი ჯარიმების თანხა – 212,681 ლარი არ მიეკუთვნება 2020 წლის ხარჯებს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული გრანტების, ტრანსფერების და სუბსიდიების ხარჯის თანხა გაზრდილია 440,441 ლარით.

1.9 სხვა ხარჯები

ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში, „სხვა ხარჯების“ მუხლში ასახულია 1,731,886 ლარის ოდენობის დღგ-ის თანხა. აღნიშნული წარმოადგენს სააგენტოს მიერ შესყიდული პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტების რეალიზაციიდან⁷² მიღებული შემოსავლის დღგ-ის ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაფარვას ან აქტივად/ვალდებულებად აღიარებას.

შედეგად, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული სხვა ხარჯების თანხა გაზრდილია 1,731,886 ლარით.

⁶⁸ სსბასს 3, „სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები“, მუხლი 47.

⁶⁹ სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს იურიდიული სამმართველოს უფროსის 2020 წლი 3 ივლისის N1012-03 მოხსენებითი ბარათი.

⁷⁰ სსბასს 3, „სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები“, მუხლი 47.

⁷¹ შემოსავლების ამკრეფი ერთეულების მიერ ხაზინისათვის გაწეული მიმდინარე ტრანსფერებით ხარჯები.

⁷² გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი 11,353,474 ლარი (დღგ-ის ჩათვლით).

აუდიტი წარვმართეთ უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო სტანდარტების (ISSAI) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით – „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით“. ჩვენ ვართ უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო ორგანიზაციის (INTOSAI) მოთხოვნების შესაბამისად, ორგანიზაციისგან დამოუკიდებელი აუდიტორები და შესრულებული გვაქვს INTOSAI-ის მიერ დაწესებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია უარყოფითი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

2. მნიშვნელოვანი გარემოებები

ჩვენი მოსაზრება მოდიფიცირებული არ არის ქვემოაღნიშნულ საკითხებთან მიმართებით:

2.1 სასამართლო დავები

სამინისტროს დაქვემდებარებულ უწყებებში არ არის ჩამოყალიბებული ერთგვაროვანი მიდგომა სასამართლო დავებთან დაკავშირებით. კერძოდ, არ არის განსაზღვრული ერთიანი კრიტერიუმი, რომლის საფუძველზეც შეფასდება სასამართლო დავების მოსალოდნელი შედეგები და, შესაბამისად, ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება მოთხოვნები, ვალდებულებები, პირობითი აქტივები და პირობითი ვალდებულებები. მაგალითად:

- **სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს** მიერ პირობითი აქტივების ანგარიშზე აღირიცხება ისეთი თანხები,⁷³ რომლებზეც მიმდინარე სასამართლო დავების სააგენტოს სასარგებლოდ დასრულების ალბათობაც ძალიან მაღალია (თითქმის 100%).⁷⁴ ასევე აღირიცხება ის თანხები, რომელზეც სასამართლო დავა სააგენტოს სასარგებლოდ დასრულდა და აღსრულებისთვის არის გადაცემული;
- **სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოს** „მოკლევადიანი დებიტორული დავალიანების“ ანგარიშზე აღირიცხება ისეთი თანხები, რომლებზეც მიმდინარე სასამართლო დავების სააგენტოს სასარგებლოდ დასრულების ალბათობა 50%-ზე მეტია,⁷⁵ ხოლო 50%-ზე ნაკლები ალბათობის შემთხვევაში არ აისახება ანგარიშგებაში;⁷⁶
- **სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს** ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია 113,341 ლარის დებიტორული დავალიანება, რომელზეც მიმდინარეობდა სასამართლო დავები, მათი მოგების ალბათობები კი არ იყო შეფასებული.

2.2 განმარტებითი შენიშვნა

დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნები

2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში არ არის წარდგენილი სსბასს 20-ის – „დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნების“ მოთხოვნების შესაბამისი ინფორმაცია.

განმარტებით შენიშვნებში არ არის მოცემული დეტალური ინფორმაცია დაკავშირებულ მხარეებთან განხორციელებული ოპერაციების შესახებ და არ არის წარმოდგენილი სტანდარტით მოთხოვნილი სხვა ინფორმაცია.⁷⁷

საცნობარო მუხლები

სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს 2020 წლის ინვენტარიზაციის შედეგები შეჯამდა ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების შემდეგ,⁷⁸ რის გამოც ინვენტარიზაციის დროს საცნობარო ანგარიშებზე გამოვლენილი 1,291,829 ლარის ოდენობის დანაკლისი⁷⁹ არ აისახა 2020 წლის 31 დეკემბრით წარდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

საინვენტარიზაციო კომისიის გადაწყვეტილებით, სააგენტოს შიდა აუდიტის დეპარტამენტს დაევალა ინვენტარიზაციის შედეგად გამოვლენილი დანაკლისის წარმოშობის საკითხის შესწავლა.

⁷³ 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით პირობითი აქტივის ნაშთია 1,290,240 ლარი.

⁷⁴ სააგენტოს იურიდიული სამსახურის მიერ გაკეთებული შეფასებით.

⁷⁵ 462,696 ლარი.

⁷⁶ 110,049 ლარი.

⁷⁷ სსბასს 20, მუხლი 27-41.

⁷⁸ ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსის 2020 წლის 31 დეკემბრის N2942/ს ბრძანებით შექმნილი საინვენტარიზაციო კომისიის სხდომის ოქმი N1, 30.06.2021 წ.

⁷⁹ ამორტიზებული ძირითადი აქტივები - 1,012,720 ლარი, ხარჯებში ჩამოწერილი მატერიალური მარაგები და მცირეფასიანი აქტივები ექსპლუატაციაში - 279,109 ლარი, პასუხსაგებ შენახვაზე მიღებული აქტივები - 3,582 ლარი.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების საცნობარო მუხლში – „საბანკო გარანტიები“ არ არის ასახული დებიტორების მიერ წარმოდგენილი საბანკო გარანტიის თანხები. ინფორმაცია უწყებების მიხედვით წარმოდგენილია ცხრილში N5.

ცხრილი N5. ინფორმაცია საბანკო გარანტიების შესახებ (ლარი)

უწყება	საბანკო გარანტიის თანხა
სამინისტროს აპარატი	1,155,051 ⁸⁰
სსიპ - გარემოს ეროვნული სააგენტო	993,429 ⁸¹
სსიპ - ეროვნული სატყეო სააგენტო	398,356 ⁸²

ზემოაღნიშნული განმარტებითი შენიშვნების ხარვეზებიდან გამომდინარე, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება სრულყოფილად არ ასახავს ანგარიშის მომხმარებლებისათვის საჭირო მნიშვნელოვან ინფორმაციას.

⁸⁰ შპს „ფ.ს.გ.“, ს/კ 406140297; სს „თი ბი სი“ ბანკის საბანკო გარანტია საავანსო გადახდაზე N3637128-11230735, 24.12.2020 წ.

⁸¹ შპს „სოლემარტი“, ს/კ 404903119; სს „საქართველოს ბანკის“ საბანკო გარანტიები საავანსო გადახდაზე: საგარანტიო თანხა - 629,400 ლარი, N ADV48292-20, 21.12.2020 წ., საგარანტიო თანხა - 364,029 ლარი, N ADV48299-20, 22.12.2020 წ.

⁸² „ჰილალ ჩევრე დუზენლემე თემიზლიქ თაჰჰუთ თიჯარეთ ვე ნაქლიეს“ საქართველოს ფილიალი, ს/კ 400271120; სს „არდა დაზღვევის“ საავანსო ანგარიშსწორების უზრუნველყოფის უპირობო გამოუთხოვადი საბანკო გარანტია, N APN/20-093001, 21.12.2020 წ.

3. სხვა გარემოებები

3.1 მოთხოვნები

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აღრიცხულია 5,097,442 ლარის დებიტორული დავალიანებები, რომლებიც წარმოშობილია გერმანიის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (KfW) მიერ დაფინანსებული დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში.⁸³ აღნიშნული პროგრამა გულისხმობს საქართველოს დაცული ტერიტორიების⁸⁴ ინფრასტრუქტურულ მოწყობასა და საკონსულტაციო მომსახურების გაწევას შესაბამისი ტერიტორიების მართვის გაუმჯობესების მიზნით.

დონორის მიერ გამოყოფილი თანხების ათვისება ხორციელდება მისივე დაქირავებული კონსულტანტების⁸⁵ მიერ, რის შესახებაც სააგენტოს ინფორმაციას აწვდის სახელმწიფო ხაზინა და ამ მონაცემების საფუძველზე ხდება მოთხოვნების აღიარება ავანსის სახით.

აღსანიშნავია, რომ ხაზინიდან მიღებული ინფორმაციით სააგენტო ვერ უზრუნველყოფს იდენტიფიცირებას რომელი აქტივების შექმნას ან მომსახურების გაწევას უკავშირდება პროექტის შესრულებისთვის დონორის მიერ გადარიცხული თანხები, ასევე სააგენტოს არ აქვს ინფორმაცია შესრულებული სამუშაოების სტატუსის შესახებ. შესაბამისად, პროექტის დასრულებამდე არ აქვს შესაძლებლობა შეამციროს 2014 წლიდან აკუმულირებული ავანსები, რომლებიც შესაძლებელია წარმოადგენდეს ხარჯს ან ძირითად აქტივს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენ ვერ მოვიპოვეთ შესაფერისი მტკიცებულებები, რამდენად წარმოადგენს 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული 5,097,442 ლარი დებიტორულ დავალიანებას.

3.2 ძირითადი აქტივები

სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტოს ბალანსზე ასახულია 1,057,078 ლარის ღირებულების ნაპირსამაგრი ნაგებობები. სააგენტოს არ გააჩნია აღნიშნული აქტივების განკარგვისა და კონტროლის განხორციელების უფლებამოსილება,⁸⁶ შესაბამისად, ექვემდებარება ხარჯად აღიარებას. ნაპირსამაგრი ნაგებობების გადაცემის მოთხოვნით, გარემოს სააგენტოს შესაბამისი მუნიციპალიტეტებისათვის გაგზავნილი აქვს წერილები.⁸⁷

გარდა ზემოაღნიშნულისა, სააგენტოს ბალანსზე ასახულია 231,973 ლარის დაუმთავრებელი მშენებლობა, რომელზეც სააგენტომ ვერ წარმოადგინა შესაბამისი პირველადი დოკუმენტაცია.⁸⁸

3.3 ინვენტარიზაცია

ინვენტარიზაცია წარმოადგენს კონტროლის მექანიზმს, რომლის მიზანია დანაკლისის, ზედმეტობისა და დაზიანებული ან/და გამოუსადეგარი ძირითადი აქტივების იდენტიფიცირება. შესაბამისად, ინვენტარიზაციის ჩატარება მნიშვნელოვანია რწმუნების მოსაპოვებლად, რომ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ყველა ძირითადი საშუალება რეალურად არსებობს და ამასთანავე, ორგანიზაციის მფლობელობაში არსებული ყველა ძირითადი საშუალება სრულად არის ასახული ფინანსურ ანგარიშგებაში. ფინანსური აქტივების ინვენტარიზაციის სრულყოფილად ჩატარება მნიშვნელოვანია ფინანსურ ანგარიშგებაში ინფორმაციის სამართლიანი და უტყუარი წარდგენისათვის. ინვენტარიზაცია ასევე ზრდის აქტივების ეფექტიანად მართვის შესაძლებლობას.

⁸³ „დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში - საქართველო“.

⁸⁴ ალგეთის ეროვნული პარკი, ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიები, ყაზბეგის ეროვნული პარკი და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები.

⁸⁵ გერმანიაში დაქირავებული კონსულტანტები და საქართველოში არსებული საკონსულტაციო ჯგუფი: GFA Consulting Group.

⁸⁶ „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ 107-ე მუხლის პუნქტი 1.

⁸⁷ სააგენტოს განმარტებით, 831,595 ლარის ღირებულების ნაპირსამაგრი სამუშაოები გადაცემულია შესაბამისი მუნიციპალიტეტებისთვის 2021 წელს.

⁸⁸ ბალანსზე ირიცხება 2006 წლიდან.

ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოში 2020 წელს არ ჩატარებულა ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაცია, ხოლო სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოში 2020 წელს დაიწყო ინვენტარიზაცია, თუმცა არ დასრულებულა.

სსიპ – ეროვნულ სატყეო სააგენტოსა (იხ. ქვეთავი 2.2 – „განმარტებითი შენიშვნები“) და სსიპ – ველური ბუნების ეროვნულ სააგენტოს 2020 წლის ინვენტარიზაციის შედეგები 2020 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში⁸⁹ არ არის ასახული, კერძოდ, ველური ბუნების სააგენტოს მიერ ჩატარებული ინვენტარიზაციის შედეგად გამოვლინილი 103,671 ლარის ღირებულების გამოუსადეგარი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები ჩამოიწერა 2021 წლის მაისში.

3.4 ვალდებულებები

სამინისტროს აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში 2020 წლის დასაწყისში ასახულია 1996-2009 წლებში წარმოშობილი და ლიკვიდირებული ორგანიზაციების ბალანსებიდან გადმოსული ვადაგადაცილებული კრედიტორული დავალიანებები – 5,511,566 ლარის ოდენობით. მათ შორის, გაუცემელი შრომის ანაზღაურება და მასთან დაკავშირებული ბიუჯეტის წინაშე დარიცხული 5,272,291 ლარის ოდენობის ვალდებულებები.

5,272,291 ლარიდან 3,458,354 ლარი⁹⁰ წარმოადგენს ყოფილი გარემოს დაცვის სამინისტროს ვალდებულებას, რომელზეც პირველადი დოკუმენტაცია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის ვერ იქნა წარმოდგენილი.

3.5 მიზნობრივი გრანტები

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული აღრიცხვის ინსტრუქციის⁹¹ თანახმად, „მიზნობრივი გრანტების/ტრანსფერების აღსარიცხავად დასაშვებია საკასო მეთოდის გამოყენება, თუ შემოსავლის მიღების ოპერაციის დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის სავალდებულო მოთხოვნები არ არის დაკმაყოფილებული“.

ინსტრუქციის მიერ დაშვებული გამონაკლისით სარგებლობა მხოლოდ მაშინ არის შესაძლებელი, თუ განმარტებულია ის გარემოება, რამაც გამოიწვია სტანდარტების ზოგადი ნორმიდან გადახვევა.⁹²

სამინისტროს სისტემაში შემავალი სსიპ-ები სხვადასხვა დონორი ორგანიზაციიდან იღებენ მიზნობრივ გრანტებს. გაფორმებული ხელშეკრულებების პირობები ითვალისწინებს თანხის ხარჯვას კონკრეტული დანიშნულებით. გრანტის გამცემი ორგანიზაციების მიერ გამოყოფილი თანხა ირიცხება ორგანიზაციების ხაზინის ანგარიშზე. წლის ბოლოსთვის დარჩენილი აუთვისებელი თანხა ისევ სახაზინო ანგარიშზე რჩება, ნაშთის სახით.

სამინისტროს მიერ წარდგენილ განმარტებით შენიშვნებში წარმოდგენილია ინფორმაცია, რომ შემოსავლის აღრიცხვისას გამონაკლის შემთხვევებში გამოყენებულია საკასო მეთოდი, თუმცა არ არის ახსნილი, რამ გამოიწვია დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის სავალდებულო მოთხოვნებიდან გადახვევა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში სავალდებულო მოთხოვნებიდან გამონაკლისი/გადახრა არ არის სათანადოდ დასაბუთებული.

3.6 საწვავის მარაგების მართვა

სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოს არ აქვს სათანადოდ დაგეგმილი საწვავის მარაგების მართვა. კერძოდ, 2018 წელს შეძენილი 6,346,673 ლარის ნავთობპროდუქტებიდან 2018 წელს გაიხარჯა 5,618,776 ლარის მარაგი, დარჩენილი ნაშთიდან (727,897 ლარი) 2019-2020 წლებში სულ გახარჯულია 300,478 ლარის მარაგი.

⁸⁹ სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს საინვენტარიზაციო კომისიის ოქმი დათარიღებულია 2021 წლის 30 ივნისით, სსიპ – ველური ბუნების ეროვნულმა სააგენტომ ვადაგასული ან/და უვარგისი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა ჩამოწერა 2021 წლის მაისში, შემოსავლების სამსახურის 2021 წლის 19 მაისის №სმფ-1456 ბრძანების შესაბამისად.

⁹⁰ მათ შორის, 2,220,117 ლარი შრომის ანაზღაურება და 1,238,237 ლარი ბიუჯეტის წინაშე დარიცხული ვალდებულებები.

⁹¹ მუხლი 10, პუნქტი 33.

⁹² მუხლი 3, პუნქტი 1.

შესაბამისად, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსურ ანგარიშგებაში კვლავ რჩება 2018 წელს შეძენილი მარაგების ნაშთი – 427,419 ლარის ოდენობით.

აღსანიშნავია, რომ აუდიტის ჯგუფის მიერ გამოთხოვილ იქნა ინფორმაცია ნავთობოპერატორებთან არსებული საწვავის ნაშთების შესახებ, რაც სააგენტომ ვერ მოგვაწოდა.

3.7 ბიუჯეტისა და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიში

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული ბრძანების თანახმად,⁹³ ორგანიზაციებმა უნდა წარადგინონ ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მოიცავს „ბიუჯეტისა და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშს.“ აღნიშნული ანგარიში ითვალისწინებს შემოსულობების ნაწილსაც.

2020 წელს სამინისტროს მიერ საკუთარი შემოსავლებით გაწეულმა საკასო ხარჯმა 61,667,054 ლარი შეადგინა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სამინისტროს სისტემაში შემავალმა ორგანიზაციებმა მნიშვნელოვანი რესურსის მობილიზება შეძლეს, რაც უნდა აისახოს ფინანსურ ანგარიშგებაში.

სამინისტროს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის მოცემული შემოსულობების შესახებ ინფორმაცია.

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტოს ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი აქვს აღნიშნული ინფორმაცია.

შედეგად, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის წარდგენილი ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაცია.

3.8 საცნობარო მუხლები

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრით წარდგენილი ფინანსური ანგარიშგების საცნობარო მუხლებში აღრიცხული აქვს ამორტიზებული ძირითადი აქტივებისა და ხარჯებში ჩამოწერილი მარაგების ნაშთები, შესაბამისად, 4,403,556 ლარის და 1,520,339 ლარის ოდენობით.

სააგენტოს განმარტებით, ზემოთ მითითებული თანხები შედგება სხვადასხვა დასახელების აქტივებისაგან, რომლებიც იდენტიფიცირებულია და ამ ეტაპზე მიმდინარეობს ფასების დადგენა.

სსიპ – სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის საცნობარო მუხლში: „ხარჯებში ჩამოწერილი მატერიალური მარაგები ექსპლუატაციაში“ აღრიცხულია 13 ერთეული საკოლექციო ბად-ვენახი, რომელიც არ არის შეფასებული და განმარტებით შენიშვნებში არ არის წარმოდგენილი მასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი ინფორმაცია.

3.9 სააღრიცხვო პოლიტიკა

სააღრიცხვო პოლიტიკაში ჩამოყალიბებულია ნორმები, რომლებიც განსაზღვრავს დაწესებულებების პოზიციას და მიდგომას, ცალკეული ეკონომიკური მოვლენისა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ელემენტების: აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების, შეფასების და გამჟღავნების დროს.

სამინისტროს 12 სტრუქტურულ ერთეულში შემუშავებულია სააღრიცხვო პოლიტიკა, ხოლო ორ სტრუქტურულ ერთეულში,⁹⁴ მათგან მიღებული ინფორმაციის თანახმად, მიმდინარეობს სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავების პროცესი.

⁹³ 2021 წლის 4 თებერვლის N24 ბრძანება „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, მუხლი 16.

⁹⁴ ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტოს, სსიპ – ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო.

რამდენიმე ორგანიზაციის⁹⁵ სააღრიცხვო პოლიტიკა შემუშავებულია 2020 წლის 5 მაისამდე და შესაძლებელია სრულად არ ითვალისწინებდეს აღრიცხვის ინსტრუქციის მოთხოვნებს (მაგალითად: მათი პოლიტიკით დადგენილი ანგარიშთა გეგმა არის შესაბამისი მოქმედ მარეგულირებელ ნორმასთან).⁹⁶

3.10 შემოსავლები სანქციებით, ჯარიმებით და საურავებით

სამინისტროს სტრუქტურაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირები⁹⁷ საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის მიხედვით, უფლებამოსილი არიან, სამართალდარღვევის აღმოჩენის შემთხვევაში დააჯარიმონ ფიზიკური/იურიდიული პირები.

სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს დებულების თანახმად,⁹⁸ სააგენტოს ფუნქციებში შედის საკუთარ სამოქმედო ტერიტორიაზე ტყით სარგებლობის უფლების განხორციელებაზე კონტროლი, რაც გულისხმობს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტის გამოვლენას და ოქმის შედგენას.

სააგენტო არ აწარმოებს სამართალდარღვევათა ოქმების ერთიან ბაზას, ასევე 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული 2020 წელს გამოვლენილი სამართალდარღვევების შედეგად გამოწერილი ჯარიმების თანხა.

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დებულების მიხედვით,⁹⁹ სააგენტო უფლებამოსილია დაცულ ტერიტორიებზე სამართალდარღვევათა აღკვეთის მიზნით შეადგინოს სამართალდარღვევათა ოქმები და გადასცეს შესაბამის ორგანოებს შემდგომი რეაგირებისთვის.

სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული 2020 წელს გამოვლენილი სამართალდარღვევების შედეგად გამოწერილი ჯარიმების თანხა.

სსიპ – ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს დებულების თანახმად,¹⁰⁰ სააგენტოს ავტორიზაციის სამსახურის ფუნქციებში შედის ლიცენზიის მფლობელის მიერ სალიცენზიო პირობების შესრულების შესახებ ყოველწლიური ანგარიშის წარმოდგენლობის შემთხვევაში, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმის შედგენა. სააგენტოდან წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, შედგენილი სამართალდარღვევათა ოქმები იგზავნება სასამართლოში. სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში არ არის წარდგენილი ინფორმაცია 2020 წელს გამოვლენილი სამართალდარღვევების შედეგად გამოწერილი ჯარიმების შესახებ.

აღნიშნული ჯარიმებიდან მიღებული შემოსავლები არ აისახება სამინისტროს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, რადგან თანხები ირიცხება სახელმწიფო ბიუჯეტში და ორგანიზაციების შეფასებით არ წარმოადგენს ორგანიზაციების შემოსავალს. ასევე აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ამგვარი ტიპის შემოსავლების აღრიცხვის მეთოდით აღრიცხვა და შემდგომ შესაბამისი შეფასებების გაკეთება,

⁹⁵ სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო, სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო, სსდ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი, სსიპ – სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, სსიპ – გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი, სსიპ – ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო.

⁹⁶ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 15 იანვრის N17 ბრძანება „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმის და მისი გამოყენების შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“.

⁹⁷ სატყეო სააგენტო, ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო, სურსათის ეროვნული სააგენტო, დაცული ტერიტორიების ეროვნული სააგენტო, სსდ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

⁹⁸ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 31 მაისის N2-796 ბრძანება „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ეროვნული სატყეო სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“, მუხლი 3, „ი“ და „ლ“ ქვეპუნქტები.

⁹⁹ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 27 ნოემბრის N2-1150 ბრძანება „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“ მუხლი 4, ქვეპუნქტი „ე“.

¹⁰⁰ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 24 დეკემბრის N237 ბრძანება „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“, მუხლი 7, „დ“ ქვეპუნქტი.

რთულად განხორციელებადია სახელმწიფო ხაზინის მიერ, შესაბამისი ინფორმაციის არარსებობის გამო.

შედეგად, არსებობს რისკი იმისა, რომ ჯარიმებიდან მიღებული შემოსავლები არ იქნება სამართლიანად წარდგენილი მთავრობის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

4. ხელმძღვანელობის და აუდიტორის პასუხისმგებლობა

ხელმძღვანელი პირების ვალდებულებები ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებით

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის N108 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა, შეაფასოს ორგანიზაციის უნარი – უწყვეტად განაგრძოს საჯარო მომსახურების მიწოდება, როგორც ფუნქციონირებადმა ერთეულმა, აგრეთვე საჭიროების შემთხვევაში, უნდა გაამყდონ ფუნქციონირებადობასთან დაკავშირებული ყველა მნიშვნელოვანი საკითხი და გამოიყენოს აღნიშნული პრინციპი ბუღალტრულ აღრიცხვაში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სახელმწიფოს გადაწყვეტილი აქვს ორგანიზაციის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა. ხელმძღვანელი პირები პასუხისმგებელი არიან კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესის კონტროლზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებით

ჩვენი მიზანია, მოვიპოვოთ დასაბუთებული რწმუნება იმის თაობაზე, შეიცავს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას და გამოვცეთ აუდიტის დასკვნა, რომელიც მოიცავს აუდიტის მოსაზრებას. დასაბუთებული რწმუნება არის რწმუნების მაღალი დონე, მაგრამ ის არ წარმოადგენს გარანტიას, რომ ISSAI-ის მიხედვით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და ჩაითვლება არსებითად, თუ მოსალოდნელია, რომ ცალკე ან ჯამურად ისინი ზეგავლენას მოახდენენ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე. ISSAI-ის შესაბამისად, ჩატარებული აუდიტის ფარგლებში, ჩვენ ვიყენებთ პროფესიულ მსჯელობას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს აუდიტის მსვლელობისას. ამასთანავე:

- ვახდენთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არსებითი უზუსტობის რისკის იდენტიფიცირებას და შეფასებას, რომელიც შესაძლოა დაშვებულ იქნეს თაღლითობის ან შეცდომის გამო, ვსაზღვრავთ და ვატარებთ ამ რისკების შესაფერის აუდიტორულ პროცედურებს და მოვიპოვებთ ჩვენი დასკვნის გამოსატანად საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებებს. რისკი იმისა, რომ თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობა არ იქნება აღმოჩენილი, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით დაშვებულის, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს მოლაპარაკებას, გაყალბებას, განზრახ ინფორმაციის გამოტოვებას, დამახინჯებას ან დადგენილი შიდა კონტროლის მექანიზმების იგნორირებას;

- ვსწავლობთ შიდა კონტროლის ფუნქციონირებას ისეთი აუდიტორული პროცედურების შესამუშავებლად, რომლებიც შესაფერისია არსებულ გარემოებებთან და არა იმისათვის, რომ გამოვხატოთ მოსაზრება შიდა კონტროლის ეფექტიანად მუშაობის თაობაზე;

- ვაფასებთ აღრიცხვის პოლიტიკის შესაფერისობას და სააღრიცხვო შეფასებების და ხელმძღვანელი პირების მიერ მოწოდებული განმარტებების გონივრულობას;

- ვასკვნით, ხელმძღვანელი პირების მიერ ბუღალტრული აღრიცხვის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენების მიზანშეწონილობას და მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით – არსებობს თუ არა ამ მოვლენებთან

და პირობებთან დაკავშირებული არსებითი განუსაზღვრელობა, რაც მნიშვნელოვან ეჭვს გამოიწვევდა სამინისტროს ან/და მისდამი დაქვემდებარებული ერთეულების უნარში, განაგრძონ ფუნქციონირება. თუ დავასკვნით, რომ არსებობს არსებითი განუსაზღვრელობა, ჩვენ ვალდებული ვართ ყურადღება გავამახვილოთ აუდიტორულ დასკვნაში სათანადო განმარტებებზე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ან, თუ ასეთი განმარტებები ადეკვატური არ არის, მოვახდინოთ მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები დაფუძნებულია აუდიტორულ მტკიცებულებებზე, რომლებიც მოპოვებულ იქნა აუდიტის დასკვნის თარიღისთვის. თუმცა, მომავალმა მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს სამინისტროს ან/და მისდამი დაქვემდებარებული ერთეულების ფუნქციონირებადობის საკითხი;

- ვაფასებთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას მთლიანობაში, მის სტრუქტურასა და შინაარსს, აგრეთვე უზრუნველყოფს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ოპერაციების და მოვლენების სამართლიანად წარდგენის კრიტერიუმებს;

- მოვიპოვებთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებებს სამინისტროსადმი დაქვემდებარებული ორგანიზაციების ფინანსური ინფორმაციის შესახებ, რათა შევძლოთ გამოვხატოთ მოსაზრება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ჩვენ პასუხისმგებელი ვართ აუდიტის მსვლელობის ხელმძღვანელობაზე, ზედამხედველობასა და განხორციელებაზე. აგრეთვე ჩვენ სრულად ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ დასკვნაზე;

- ხელმძღვანელობას სხვა საკითხებთან ერთად ვაწვდით ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, აგრეთვე აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი შედეგების, მათ შორის, შიდა კონტროლის სისტემაში გამოვლენილი მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებების შესახებ.

აუდიტორები

ხელმოწერა

თამუნა ბერუაშვილი

უფროსი აუდიტორი

ანა ალავერდაშვილი

წამყვანი აუდიტორი

რაინ ყუფუნია

წამყვანი აუდიტორი

გიორგი ბერუაშვილი

წამყვანი აუდიტორი

მირიან შარიქაძე

აუდიტორი

გიორგი ვასილევსკი

აუდიტორი

მაკო ხუცურაული

უფროსი აუდიტორ-ასისტენტი

ცირა ბეგლარაშვილი

აუდიტორ-ასისტენტი

თ. ბერუაშვილი

ანა ალავერდაშვილი

რაინ ყუფუნია

გიორგი ბერუაშვილი

მირიან შარიქაძე

გიორგი ვასილევსკი

მაკო ხუცურაული

ცირა ბეგლარაშვილი

ს. ბეგლარაშვილი

ფინანსური ანგარიშგების ფორმები და ახსნა- განმარტებითი შენიშვნები

- ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიში;
- ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიში;
- წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილების შესახებ ანგარიშგება;
- ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიში;
- ფინანსური ანგარიშგების დანართები და ახსნა-განმარტებითი შენიშვნები.

ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგება

	მუხლები	შენიშვნა	საანგარიშგებო წელი	საანგარიშგებო წლის წინა წელი
	აქტივები			
	მოკლევადიანი აქტივები			
001	ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	N2	9,562,605	7,836,436
002	მიმდინარე ინვესტიციები	N2ა	60,861,311	41,504,000
003	მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები	N2ა	39,927,466	33,252,675
004	მატერიალური მარაგები	N3	27,380,306	31,994,709
005	სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები	N4	33,760,117	30,277,729
006	სულ მოკლევადიანი აქტივები		171,491,806	144,865,549
	გრძელვადიანი აქტივები			
007	გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები	N5	1,333,368,613	1,349,800,654
008	ძირითადი აქტივები	N6	213,969,154	205,462,340
009	საინვესტიციო ქონება	N7	-	-
010	არამატერიალური აქტივები	N8	4,758,431	5,430,361
011	შეღავათიანი მომსახურების აქტივები	N9		
012	ფინანსური იჯარით აქტივები	N10		
013	სხვა არაფინანსური აქტივები	N11	35,824,545	21,507,210
014	სულ გრძელვადიანი აქტივები		1,587,920,743	1,582,200,565
015	სულ აქტივები		1,759,412,549	1,727,066,113
	ვალდებულებები			
	მოკლევადიანი ვალდებულებები			
016	მოკლევადიანი ნასესხები თანხები	N12	-	-
017	კრედიტორული დავალიანება	N13ა	43,789,894	13,342,884
018	გადასახდელი პროცენტი	N13ა	73,144	-
019	მიმდინარე ანარიცხები	N13ბ	116,907	-
020	სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებები	N13ა	11,492,765	1,059,074
021	ვალდებულებები დეპოზიტებით	N13გ	-	-
022	ვალდებულებები აქციებით და სხვა კაპიტალით	N13გ	-	-
023	სულ მოკლევადიანი ვალდებულებები		55,472,711	14,401,958
	გრძელვადიანი ვალდებულებები			
024	გრძელვადიანი ვალდებულებები ფასიანი ქაღალდებით	N12	-	-
025	გრძელვადიანი კრედიტები და სესხები	N12	-	-
026	გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანება ფინანსური იჯარით	N10, N12	-	-
027	შეღავათიანი მომსახურების ხელშეკრულებებით განსაზღვრული გრძელვადიანი კრე	N9, N12	-	-
028	გრძელვადიანი ანარიცხები	N13დ	-	-
029	სხვა გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები	N13ა	155,316	3,169
030	სულ გრძელვადიანი ვალდებულებები		155,316	3,169
031	სულ ვალდებულებები		55,628,027	14,405,127
	წმინდა აქტივები/კაპიტალი			
032	შეტანილი კაპიტალი			
033	გაუნაწილებელი ნამეტი/დეფიციტი		1,703,784,522	1,712,660,992
034	სულ წმინდა აქტივები/კაპიტალი		1,703,784,522	1,712,660,992
035	სულ ვალდებულებები და წმინდა აქტივები/კაპიტალი		1,759,412,549	1,727,066,119

ორგანიზაციის ხელმძღვანელი:

მთავარი ბუღალტერი:

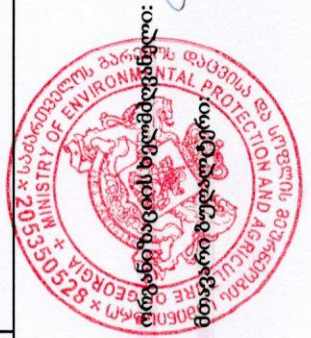

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგება

მუხლები	შენიშვნა	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	სულ
შემოსავლები					
001 საგადასახადო შემოსავლები	N14 ა	-	-	-	-
002 შემოსავლები სოციალური უზრუნველყოფისათვის					
003 შემოსავლები საჩუქრებით, ჯარიმებით და საურავებით	N14 ბ	2,627,213	76,779	2,703,993	3,365,634
004 შემოსავლები გრანტებით	N14 ბ	24,905,594	11,017,616	35,923,210	34,699,262
005 შემოსავლები გარე ტრანსფერებით, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	N14 ბ	6,267,302	651,474	6,918,776	9,444,714
006 შემოსავლები შიდა ტრანსფერებით	N14 ბ	496,804,184	-	496,804,184	358,044,815
007 შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან გარდა პროცენტებისა და გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლებისა	N15	2,225,676	39,550,070	41,775,746	33,378,956
008 გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლები	N15 ბ	-	-	-	-
009 საპროცენტო შემოსავლები	N15 ა	466,658	948,765	1,415,423	491,512
010 სხვა შემოსავლები	N16	22,972,454	1,024,901	23,997,355	23,860,312
011 სულ შემოსავლები		556,269,081	53,269,605	609,538,686	463,285,205
ხარჯები					
012 შრომის ანაზღაურების ხარჯები	N17 ა	47,028,164	13,090,460	60,118,623	57,183,368
013 საკონჩილი და მომსახურება	N17 ა	70,320,606	29,111,692	99,432,298	92,983,070
014 გრანტები, ტრანსფერები და სუბსიდიები	N17 ა N17 ბ N17 გ	371,700,040	18,877,421	390,577,462	214,190,601
015 ხარჯები შიდა ტრანსფერებით	N17 ბ	2,431,829	4,043	2,435,872	2,723,225
016 ცვლითა და აბორტიზაციის ხარჯები	N17 ა	14,470,636	2,998,608	17,469,245	16,994,862
017 გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების გაყიდვები	N6 N7 N8 N9 N10	-	-	-	-
018 სოციალური დახმარება	N17 ა	737,277	133,870	871,147	1,113,658
019 გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვიდან მიღებული ზარალი	N15 ბ	-	-	-	-
020 სხვა ხარჯები	N17 ა N18	44,798,437	2,557,890	47,356,327	38,563,108
021 ფინანსური ხარჯები (საპროცენტო ხარჯები)	N17 ა	154,182	-	154,182	-
022 სულ ხარჯები		551,641,172	66,773,984	618,415,156	423,751,892
023 პერიოდის წამები (დეფიციტი)		4,627,909	(13,504,379)	(8,876,470)	39,533,313

წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ ანგარიშგება

საანგარიშგებო წელი

	შენიშვნა	კაპიტალში შემატა	გაუნაწილებელი ნამეტ/დეფიციტი	სულ წმინდა აქტივები/კაპიტალი
		საბოლოო სახსრები	საკუთარი სახსრები	
10	საწყისი ნაშთი	1,665,890,754	40,979,780	1,706,870,534
11	საღირებულო პოლიტიკის ცვლილებები			
12	არსებითი შეცდომების კორექტირებები (წინა პერიოდების შეცდომები)	7,043,879	(1,253,421)	5,790,458
13	გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი	1,672,934,633	39,726,360	1,712,660,992
14	წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილება			
15	დამფუძნებლების შემატა			
16	პერიოდის ნამეტი (დეფიციტი)	4,627,909	(13,504,379)	(8,876,470)
17	დამფუძნებლებზე გადახდილი თანხები			
18	საბოლოო ნაშთი	1,677,562,542	26,221,980	1,703,784,522

საანგარიშგებო წლის წინა წელი

	შენიშვნა	კაპიტალში შემატა	გაუნაწილებელი ნამეტ/დეფიციტი	სულ წმინდა აქტივები/კაპიტალი
		საბოლოო სახსრები	საკუთარი სახსრები	
10	საწყისი ნაშთი	1,633,540,868	36,578,347	1,670,119,215
11	საღირებულო პოლიტიკის ცვლილებები			
12	არსებითი შეცდომების კორექტირებები (წინა პერიოდების შეცდომები)	(1,271,551)	(1,540,308)	(2,781,993)
13	გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი	1,632,269,317	35,038,039	1,667,337,222
14	წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილება			
15	დამფუძნებლების შემატა			
16	პერიოდის ნამეტი (დეფიციტი)	34,102,273	5,431,041	39,533,314
17	დამფუძნებლებზე გადახდილი თანხები			
18	საბოლოო ნაშთი	1,666,371,590	40,469,080	1,706,870,536

ორგანიზაციის ხელმძღვანელი:

მთავარი ბუღალტერი:

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება

საანგარიშგებო წელი

	შენიშვნა	დამტკიცებული ბიუჯეტი (საწყისი)	დაზუსტებული ბიუჯეტი (საბოლოო)	ბიუჯეტის შესრულება	შესრულება (%)
შემოსულობები (შემოსული თანხები, მიღებები)					
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები					
10 გადასახადები					
11 გრანტები					
12 სხვა შემოსავლები					
13 არაფინანსური აქტივების შეძირება					
14 ფინანსური აქტივების შეძირება					
15 ვალდებულებების ზრდა					
16 სულ სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები (შემოსული თანხები, მიღებები)		-	-	-	
გაცემული თანხები (გაცემები, გადახდები, გასვლები)					
17 შრომის ანაზღაურება		42,383,000	42,006,700	47,023,251	112%
18 საქონელი და მომსახურება		64,566,000	53,545,436	59,494,629	111%
19 პროცენტი		-	-	-	
20 სუბსიდიები		230,250,000	243,703,000	243,579,347	100%
21 გრანტები		960,000	3,655,900	4,509,481	123%
22 სოციალური დახმარება		849,000	778,200	701,003	90%
23 სხვა ხარჯები		100,702,000	106,499,810	107,868,971	101%
24 არაფინანსური აქტივების ზრდა		37,150,000	36,670,954	33,627,697	92%
25 ფინანსური აქტივების ზრდა		-	-	-	
26 ვალდებულებების შეძირება		-	-	-	
სულ გაცემული თანხები (გაცემები, გადახდები, გასვლები)		476,860,000	486,860,000	496,804,378	102%
სახელმწიფო ბიუჯეტიდან					
28 სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთი	N21				

ორგანიზაციის ხელმძღვანელი:

მთავარი ბუღალტერი:

შენიშვნა N2 ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

სტრუქტურის კოდი		საანგარიშგებო წელი	საანგარიშგებო წლის წინა წელი
010	ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები		
020	ნაძიები ეროვნულ ვალუტაში, მანქნოტები და მონეტები		
030	ხაზინის ერთიანი ანგარიში, მათ შორის		
040	სახელმწიფო ბიუჯეტის სახსრები		
050	ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების სახსრები		
060	ცენტრალური ბიუჯეტის სსიპ-ები და არასამეწარმეო, არაკომერციული იურიდიული პირები		
070	ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტის სსიპ-ები და არასამეწარმეო, არაკომერციული იურიდიული პირები		
080	დეპოზიტები ხაზინაში ეროვნულ ვალუტაში		
090	მანქნოტები და მონეტები ლარში		
100	სხვა ანგარიშები ხაზინაში		
110	საღარიბი და კომერციულ ბანკებში გახსნილი ანგარიშები*		
120	სამანქო ანგარიშები უცხოურ ვალუტაში, მანქნოტები და მონეტები, მათ შორის	9,562,605	7,836,436
130	ხაზინის სავალუტო ანგარიში		
140	დეპოზიტები ხაზინაში უცხოურ ვალუტაში		
150	უცხოურ ვალუტაში სხვა სამანქო ანგარიშები		
160	მანქნოტები და მონეტები უცხოურ ვალუტაში		
170	3 თვემდე ვადიანი დეპოზიტები ლარში		
180	სახელმწიფო ხაზინის მიერ დეპოზიტებზე (ანაბრებზე) განთავსებული ფულადი სახსრები		
190	ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების მიერ განთავსებული ფულადი სახსრები		
200	ცენტრალური ბიუჯეტის სსიპ-ებისა და არასამეწარმეო, არაკომერციული იურიდიული პირების მიერ განთავსებული ფულადი სახსრები		
210	სულ ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	9,562,605	7,836,436

*ანგარიშგებაში ფულად სახსრებად ასახული თანხები

შენიშვნა N2: მიმდინარე ინვესტიციები და მასალები თანხები (დებიტორები)

საადრეველი პოლიტიკები:

- ა) მიმდინარე ინვესტიციები ითვლება [...] თარიღის მდგომარეობით
ბ)

სტრუქტურული კოდი	მუხლები	საანგარიშგები წელი			საანგარიშგები წლის წინა წელი		
		მილიანი ნაშთი	გაუფასურება	საბალანსო ღირებულება	მილიანი ნაშთი	გაუფასურება	საბალანსო ღირებულება
010	მიმდინარე ინვესტიციები						
020	1 წლამდე ვადიანი კრედიტები და სესხები	60,861,311	-	60,861,311	41,504,000	-	41,504,000
030	1 წელზე მეტ ვადიანი კრედიტების და სესხების მიმდინარე ნაწილი	-	-	-	-	-	-
040	ფინანსური იჯაროდან მასალები თანხების მიმდინარე ნაწილი	3,600,000	-	3,600,000	-	-	-
050	მოკლევადიანი (მიმდინარე) ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	-	-	-	-	-	-
060	სხვა მიმდინარე ინვესტიციები	57,261,311	-	57,261,311	41,504,000	-	41,504,000

სტრუქტურული კოდი	მუხლები	საანგარიშგები წელი			საანგარიშგები წლის წინა წელი		
		მილიანი ნაშთი	გაუფასურება	საბალანსო ღირებულება	მილიანი ნაშთი	გაუფასურება	საბალანსო ღირებულება
010	მიმდინარე დებიტორული დავალიანებები (დებიტორები)						
020	საბაზინო იპორტირებული დაკავშირებული მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები	39,927,466	-	39,927,466	33,252,675	-	33,252,675
030	გადასახდებიდან მისაღები თანხები	23,705,051	-	23,705,051	20,063,256	-	20,063,256
040	საშემოსავლო გადასახადი	998,791	-	998,791	600,618	-	600,618
050	მოვების გადასახადი	15,683	-	15,683	10,001	-	10,001
060	ქონების გადასახადი	462,491	-	462,491	464,947	-	464,947
070	დღე	73,245	-	73,245	63,745	-	63,745
080	საპროცენტო გადასახადი	406,277	-	406,277	4,741	-	4,741
090	იპორტის გადასახადი	-	-	-	-	-	-
100	სხვა გადასახადები	-	-	-	-	-	-
110	მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები საკონსო სტრუქტურაში	41,095	-	41,095	57,185	-	57,185
120	მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები დარიცხული პროცენტებით	87	-	87	21	-	21
130	მასალები დარიცხვები	2,204,478	-	2,204,478	2,005,508	-	2,005,508
140	საქონლისა და მომსახურების გაყიდვებიდან მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები	-	-	-	-	-	-
150	მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები თანამშრომლებისა და ანგარიშგებულ პირების მიმართ	4,259,985	-	4,259,985	3,719,570	-	3,719,570
160	მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების გასვლით (გაყიდვით)	69,103	-	69,103	44,081	-	44,081
170	სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები	-	-	-	-	-	-
180	მათ შორის ჯარიმები, პირგასამტეხლო, საურავი	8,689,971	-	8,689,971	6,819,621	-	6,819,621
		8,689,970	-	8,689,970	6,819,621	-	6,819,621

შენიშვნა N3 მატერიალური მარაგები

საღირებუთი პოლიტიკები:

- მატერიალური მარაგების აღირება ხდება თვითღირებულებით
- მატერიალური მარაგების თვითღირებულება განისაზღვრება პირველი შემოსული პირველი გადის (FIFO) პრინციპით და ინდივიდუალური მეთოდით

სტრუქტურული ერთეულის კოდი	მუხლები	სამრეზერვო წელი		სამრეზერვო წლის წინა წელი	
		თვითღირებულება	აგებული ღირებულების შეცვლა	თვითღირებულება	აგებული ღირებულების შეცვლა
010	მატერიალური მარაგები	27,380,306	-	27,380,306	31,994,709
020	ნედლეული და მასალები	63,751	-	63,751	34,538
030	სხვა მასალები და მარაგები	22,835,592	-	22,835,592	29,576,874
040	მეორეხარისი აქტივები	2,311,333	-	2,311,333	2,105,498
070	სხვა დანართები მასალები და მარაგები	18,549,081	-	18,549,081	25,375,336
080	საწვები	656,954	-	656,954	797,337
090	საინჟინერო ნაწილები	1,318,224	-	1,318,224	1,298,703
100	დაფინანსებული წარმოება	257,054	-	257,054	198,605
110	მზა პროდუქტები	4,223,909	-	4,223,909	2,184,692
120	გაყიდვის მიზნით ფლობილი (ფლობაში არსებული) საქონელი	0	-	0	-
130	სამხედრო მატერიალური მარაგები	-	-	-	-
140	სულ	27,380,306	-	27,380,306	31,994,709

სტრუქტურული ერთეულის კოდი	მატერიალური მარაგების თვითღირებულება	მ ი ლ ე ბ ა	გ ა ნ ვ ლ ა												წლიური ცვლილება (მთლიანი)
			დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	დამატებითი ინფორმაცია	
010	მატერიალური მარაგები	31,994,709	344,769	36,754,927	5,804,820	128,557	17,267,096	1,222,026	28,269,367	879,612	82,341	27,380,306			
020	ნედლეული და მასალები	34,538	67,458	101,996	16,460	4,533	28,580,754	979,194	21,591,495	298,965	50,172	63,751			
030	სხვა მასალები და მარაგები	29,576,874	344,769	30,366,412	5,801,531	1,364	28,580,754	979,194	21,591,495	298,965	50,172	63,751			
040	მეორეხარისი აქტივები	2,105,498	294,369	2,400,867	492,343	790	21,591,495	217,794	21,591,495	221,684	6,027	2,311,333			
070	სხვა დანართები მასალები და მარაგები	25,375,336	294,369	25,669,705	5,264,923	574	21,591,495	520,420	21,591,495	42,768	18,549,081				
080	საწვები	797,337	50,400	847,737	16,205	-	5,056,250	-	5,056,250	-	-	656,954			
090	საინჟინერო ნაწილები	1,298,703	198,605	1,497,308	28,060	-	886,835	240,980	886,835	34,513	1,318,224				
100	დაფინანსებული წარმოება	198,605	-	198,605	-	-	-	-	-	-	-	257,054			
110	მზა პროდუქტები	2,184,692	-	2,184,692	3,289	26,142	6,646,263	-	214,079	4,704	26,142	4,223,909			
120	გაყიდვის მიზნით ფლობილი (ფლობაში არსებული) საქონელი	-	-	-	-	-	10,620,833	-	-	-	-	-			
130	სამხედრო მატერიალური მარაგები	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
140	სულ	31,994,709	344,769	36,754,927	5,804,820	128,557	17,267,096	1,222,026	28,269,367	879,612	82,341	27,380,306			

* - საბაზისო ზღვარებზე დაბლა მდებარეობს მატერიალური მარაგების საკუთარი კაპიტალი ინვესტიციები და სხვა

სტრუქტურული ერთეულის კოდი	დასახელება	მატერიალური მარაგების ღირებულების შეცვლა			
		საწყისი წელი	წლის ღირებულების შეცვლა (მარტივი)	გაყიდვის ღირებულების შეცვლა (მარტივი)	საბოლოო წელი
010	მატერიალური მარაგები	-	-	-	-
020	ნედლეული და მასალები	-	-	-	-
030	სხვა მასალები და მარაგები	-	-	-	-
040	მეორეხარისი აქტივები	-	-	-	-
070	სხვა დანართები მასალები და მარაგები	-	-	-	-
100	დაფინანსებული წარმოება	-	-	-	-
110	მზა პროდუქტები	-	-	-	-
120	გაყიდვის მიზნით ფლობილი (ფლობაში არსებული) საქონელი	-	-	-	-
130	სამხედრო მატერიალური მარაგები	-	-	-	-
140	სულ	-	-	-	-

*** განმარტებულია გარდასახვის წესით ან გარდასახვის წესით დასახელებულია მარაგების მონიტორინგი

შენიშვნა N4 სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები

სააღრიცხვო პოლიტიკები:

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი	საანგარიშგებო წლის წინა წელი
010	წინასწარი გადახდები	33,667,212	29,650,847
020	წინასწარი გადახდები საქონლისა და მომსახურებისათვის	6,151,736	14,963,757
030	წინასწარი გადახდები არაფინანსური აქტივებისათვის	13,147,285	9,569,499
040	წინასწარ გადახდილი სხვა ხარჯები	14,368,190	5,117,592
050	მოკლევადიანი (მიმდინარე) არაფულადი მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების გადაცემით	-	-
060	ბარტერული ოპერაციებიდან მისაღები აქტივებით მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები	-	-
070	მოკლევადიანი (მიმდინარე) არაფულადი მოთხოვნები არაგაგვლით ოპერაციებთან დაკავშირებით	-	-
080	მოკლევადიანი (მიმდინარე) არაფულადი მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების დანაკლისით	92,906	626,882
090	სულ	33,760,117	30,277,729

შენიშვნა N5 გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები

საღირებულო პოლიტიკები:

- ა) გრძელვადიანი კრედიტებისა და სესხების შეფასება ამოტივებადი ღირებულებით ხდება.
- ბ) წილობრივ ინვესტირებებში ინვესტიციები თვითღირებულებით ფასდება, თუ ინვესტიციები კონტროლირებად კრიტერიუმზე, დაკავშირებულ თუ ერთობლივ სანაოგებში არ ხორციელდება, როცა მათი შეფასება კაპიტალის მეთოდის გამოყენებით ხდება.
- გ) ფინანსური იჯაროდან მისაღები გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანების აღიარება იჯარით გაკეტილი ქონების რეალური (სამართლიანი) ღირებულებასა და იჯარის ხელშეკრულების დანაშაულის განსაზღვრული იჯარის მინიმალური შენატანების ამჟამინდელ ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით ხდება.

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშები წელი			საანგარიშები წლის წინა წელი		
		მოლიანი ნაშთი	გაუფასურება	საბალანსო ღირებულება	მოლიანი ნაშთი	გაუფასურება	საბალანსო ღირებულება
010	გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები	1,333,368,613	-	1,333,368,613	1,349,800,654	-	1,349,800,654
020	კრედიტები და სესხები (საბალანსო დავალიანების თარიღამდე დარჩენილია ერთ წელზე მეტი)	8,694,043	-	8,694,043	9,966,485	-	9,966,485
030	ინვესტიციები წილობრივ ინვესტირებებში	1,324,527,762	-	1,324,527,762	1,339,775,735	-	1,339,775,735
040	სხვა გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები	146,808	-	146,808	58,433	-	58,433

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	სულ	კრედიტები და სესხები (დაფარვის თარიღამდე დარჩენილია ერთ წელზე მეტი)	კაპიტალის ინვესტიციები	გრძელვადიანი მოთხოვნები ფინანსური იჯაროდან
010	მოლიანი ნაშთი				
020	საწყისი ნაშთი				
030	გამოშვება				
040	რეკლამირებული კაპიტალიზაცია (მოკლევადიანი) ფინანსური აქტივებზე				
050	გამოშვება				
060	საბალანსო ნაშთი				
070	გაუფასურება				
080	საწყისი ნაშთი				
090	გამოშვება				
100	რეკლამირებული კაპიტალიზაცია (მოკლევადიანი) ფინანსური აქტივებზე				
110	გამოშვება				
120	საბალანსო ნაშთი				
130	წმინდა ნაშთი				
140	საწყისი ნაშთი				
150	საბალანსო ნაშთი				

სტრუქტურის კოდი	საანგარიშები წელი	საანგარიშები წლის წინა წელი
010	გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანება ფინანსური იჯაროდან	
020	სულ მოლიანი ინვესტირება ფინანსური იჯარაში	
030	ფინანსური იჯარის მინიმალური შენატანების ამჟამინდელი ღირებულება	
040	გამოშვებული ფინანსური შენატანები	

შენიშვნა N6 ძირითადი აქტივები

საღირებუთი პოლიტიკები:

- ძირითადი აქტივების შეძენის თვალსაზრისით მოცულობის გამოყენებით ხდება.
- ძირითადი აქტივების ცვლი (ცვლის) დარღვევის წილიდან გამოყენებით ხდება.
- ძირითადი აქტივების თითოეული წლის სასარგებლო მომსახურების ვადები და წარჩენი ღირებულება ფინანსი მონიტორინგის N ... ბრძანების შესაბამისად განისაზღვრება.

სტრუქტურული ს. კოდი	ძირითადი აქტივები	საწარმოო წელი				საწარმოო წლის წინ წელი			
		თვითღირებულება	დამატებითი ცვლი	დამატებითი დამატებითი	საბალანსო დამატებითი	თვითღირებულება	დამატებითი დამატებითი	საბალანსო დამატებითი	დამატებითი დამატებითი
010	შენიშვნა: ნაგებობები საკუთარი მიწისპირა მომსახურების გამოყენებისათვის	140,615,283	2,994,925	-	137,620,358	128,616,259	-	128,616,259	-
020	საქონლები	57,367	7,869	-	45,497	48,617	-	48,617	-
030	არასაქონლები	79,073,670	1,414,707	-	77,658,963	74,074,280	-	74,074,280	-
040	სხვა ნაგებობები	24,412,210	1,572,448	-	22,839,762	21,007,931	-	21,007,931	-
050	მანქანები	3,087,833	-	-	3,087,833	3,095,593	-	3,095,593	-
060	მანქანები	33,984,203	-	-	33,984,203	30,389,838	-	30,389,838	-
070	მანქანები	87,726,367	12,896,380	-	74,829,987	75,260,532	-	75,260,532	-
080	საქონლები	34,584,875	5,633,925	-	28,950,950	31,776,098	-	31,776,098	-
090	სხვა მანქანები	53,141,492	7,262,455	-	45,879,037	43,484,434	-	43,484,434	-
100	სხვა ძირითადი აქტივები	1,605,097	86,289	-	1,518,808	1,585,548	-	1,585,548	-
110	სულ	229,946,748	15,977,594	-	213,969,154	205,462,340	-	205,462,340	-

სტრუქტურული ს. კოდი	ძირითადი აქტივები	ფინანსური დახარჯები	გ ა ს კ ლ ა										ნაშთი ბალანსი
			დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	დამატებითი დამატებითი	
010	შენიშვნა: ნაგებობები საკუთარი მიწისპირა მომსახურების გამოყენებისათვის	203,876,792	2,548,322	10,360,224	-	18,252,338	4,164,467	-	3,746,590	-	5,441,913	7,432,620	228,341,650
020	საქონლები	128,616,259	1,470,009	4,990,696	-	9,668,859	3,584,817	-	3,006,058	-	2,850,819	6,676,083	140,615,283
030	არასაქონლები	48,617	-	800	-	7,950	-	-	-	-	-	-	57,367
040	სხვა ნაგებობები	74,074,280	1,347,780	2,587,780	-	175,906	3,357,429	-	284,086	-	1,993,295	330,751	79,073,670
050	მანქანები	21,007,931	127,006	2,707,784	-	473,776	175,412	-	2,083,256	-	1,443,674	67,671	24,412,210
060	მანქანები	3,095,593	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,087,833
070	მანქანები	30,389,838	300	194,331	-	9,011,227	51,975	-	638,716	-	6,090	6,277,661	33,984,203
080	საქონლები	75,260,532	1,079,313	5,369,529	-	8,583,479	579,651	-	740,532	-	2,591,094	510,570	87,726,367
090	სხვა მანქანები	31,776,098	1,909,262	1,773,664	-	328,888	717,018	-	717,018	-	1,439,147	319,138	34,584,875
100	სხვა ძირითადი აქტივები	43,484,434	1,079,313	3,460,267	-	6,809,815	250,763	-	3,514	-	1,151,947	191,432	53,141,492
110	სულ	322,617	-	325,606	-	184,055	4,672	-	3,514	-	-	71,085	3,656,873
120	სხვა მანქანები	40,258,261	1,079,313	3,134,661	-	6,625,760	246,091	-	-	-	1,151,947	175,370	49,484,619
130	საქონლები	1,585,548	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
140	საქონლები	205,462,340	2,548,322	10,360,224	-	18,276,088	4,164,467	-	3,746,590	-	5,441,913	7,432,827	229,946,748
150	სულ	205,462,340	2,548,322	10,360,224	-	18,276,088	4,164,467	-	3,746,590	-	5,441,913	7,432,827	229,946,748

* შედის ზრდაშემცირება დამატებითი/სხვა რეზერვების შეტანებით/სხვა რეზერვების საკუთარი კაპიტალი ინვესტიციები. აქტივების სხვა კლასების რეკლამისგან გამორიცხებულია.

სტრუქტურული ს. კოდი	ძირითადი აქტივები	ძირითადი აქტივების დამატებითი ცვლი				ძირითადი აქტივების დამატებითი ცვლი				ძირითადი აქტივების დამატებითი ცვლი			
		საწყისი ნაშთი	წლის ცვლილება ბარეტი	გადასახდელი არსებული	საბალანსო ნაშთი	საწყისი ნაშთი	წლის ცვლილება ბარეტი	გადასახდელი არსებული	საბალანსო ნაშთი	აქტივების კლასების გადასახდელი არსებული	საბალანსო ნაშთი	წლის ცვლილება ბარეტი	გადასახდელი არსებული
010	შენიშვნა: ნაგებობები საკუთარი მიწისპირა მომსახურების გამოყენებისათვის	-	3,098,790	103,865	-	-	2,994,925	-	-	-	-	-	-
020	საქონლები	-	7,869	-	-	-	7,869	-	-	-	-	-	-
030	არასაქონლები	-	1,455,426	40,718	-	-	1,414,707	-	-	-	-	-	-
040	სხვა ნაგებობები	-	1,635,495	63,147	-	-	1,572,348	-	-	-	-	-	-
050	მანქანები	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
060	მანქანები	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
070	მანქანები	-	13,310,496	414,116	-	-	12,896,380	-	-	-	-	-	-
080	საქონლები	-	5,662,868	28,943	-	-	5,633,925	-	-	-	-	-	-
090	სხვა მანქანები	-	7,647,627	385,173	-	-	7,262,455	-	-	-	-	-	-
100	საქონლები	-	412,721	71,085	-	-	341,636	-	-	-	-	-	-
110	სხვა მანქანები	-	7,234,906	314,088	-	-	6,920,819	-	-	-	-	-	-
120	საქონლები	-	86,496	208	-	-	86,289	-	-	-	-	-	-
130	საქონლები	-	16,495,782	518,189	-	-	15,977,594	-	-	-	-	-	-
140	სულ	-	16,495,782	518,189	-	-	15,977,594	-	-	-	-	-	-

အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မြို့များတွင် အများစုမှာ အိမ်ရာမရသေးသေးသော အိမ်ထောင်စုများ ဖြစ်နေပါသည်။

(2) ამდგომარეობიდან გამომდინარე, ავტორები ითხოვნიან მომსახურების უკუბრუნებას და ნაწილზე ღირებულების განხილვის საშუალებას ბრძანების # შესაბამისად განისაზღვროს.

სტრუქტურული ერთეულის დასახელება	საწყისი მართვა	წლის ამოწმების ბარჯი	გადასახდების ამოწმების ბარჯი	გადასახდების ამოწმების ბარჯი	საბოლოო მართვა	საბოლოო მართვა	საბოლოო მართვა
010 ინვესტიციური საქმიანობების მართვა	-	8 960	-	8 960	-	-	-
020 გეგმვა და მართვა	-	-	-	-	-	-	-
030 მართვა და მართვა	-	780 811	350	780 461	-	-	-
040 კომპიუტერული მართვა და მართვა	-	614 886	350	614 536	-	-	-
050 კომპიუტერული მართვა	-	165 925	-	165 925	-	-	-
060 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
070 მართვა და მართვა	-	-	-	-	-	-	-
080 ინვესტიციური საქმიანობების მართვა	-	181 690	-	181 690	-	-	-
090 ინვესტიციური საქმიანობების მართვა	-	973 460	350	973 110	-	-	-
100 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
110 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
120 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
130 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
140 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
150 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
160 მართვა	-	-	-	-	-	-	-
170 მართვა	-	-	-	-	-	-	-

შენიშვნა N 11 სხვა არაფინანსური გრძელვადიანი აქტივები

საადრევე პოლიტიკები:

სტრუქტურის კოდი	დასახელება	საანგარიშგებო წელი				საანგარიშგებო წლის წინა წელი			
		თვითღირებუ ლება	დაგროვილი გაუფასურების ზარალი	საბალანსო ღირებულება	თვითღირებუ ლება	დაგროვილი გაუფასურების ზარალი	საბალანსო ღირებულება	თვითღირებუ ლება	დაგროვილი გაუფასურების ზარალი
010	ფასეულობები	-	-	-	-	-	-	-	-
020	მატერიალური არაწარმოებული აქტივები, გარდა მიწისა	321,419	1,239	320,180	321,419	-	321,419	321,419	-
030	არამატერიალური არაწარმოებული აქტივები	3,027	-	3,027	2,794	-	2,794	2,794	-
040	მეცვდიდრებითი აქტივები	-	-	-	-	-	-	-	-
050	დაუმთავრებული აქტივები	35,501,338	-	35,501,338	21,182,997	-	21,182,997	21,182,997	-
060	დაუმთავრებული მშენებლობა	6,765,948	-	6,765,948	3,701,407	-	3,701,407	3,701,407	-
070	აქტივები, რომელთა საკუთრების უფლება ჯერ არ არის მოპოვებული ან სხვა ერთეულებზე გადასაცემად მიღებული	28,735,390	-	28,735,390	17,481,590	-	17,481,590	17,481,590	-
080	საოპერაციო იჯარით მიღებული ქონების არსებითი გაუმჯობესება	-	-	-	-	-	-	-	-
090	სულ	35,825,784	1,239	35,824,545	21,507,210	-	21,507,210	21,507,210	-

შენიშვნა N13 კრედიტორული დავალიანება, ანარიცხები და სხვა ვალდებულებები

სააღრიცხვო პოლიტიკები:

საანგარიშგებო წელი

N13ა

სტრიქონის კოდი	კრედიტორული დავალიანება	საანგარიშგებო წელი	საანგარიშგებო წლის წინა წელი
010	მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანება	43,789,894	13,342,884
020	სახაზინო ოპერაციებთან დაკავშირებული კრედიტორული დავალიანება	3,887,610	1,832,931
030	საგადასახადო კრედიტორული დავალიანება	2,534,990	2,622,131
040	თანამშრომლებთან და სტიპენდიებთან დაკავშირებული კრედიტორული დავალიანება	3,538,159	3,720,974
050	საქონლისა და მომსახურების მიწოდებასთან დაკავშირებული კრედიტორული დავალიანება	1,718,642	1,956,930
060	გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების მიწოდებასთან დაკავშირებული კრედიტორული დავალიანება	125,423	175,288
070	სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანება	31,985,071	3,034,630
080	გადასახდელი პროცენტი	73,144	-
090	სულ მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები	43,863,038	13,342,884
100	სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) ვალდებულებები	11,492,765	1,059,074
110	სხვა გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები	155,316	3,169

N13ბ

სტრიქონის კოდი	მოკლევადიანი ანარიცხები		
010	საანგარიშგებო წელი		
020		ანარიცხი 1*(შინაარსი)	ანარიცხი 2*
030	საწყისი ნაშთი		
040	ანარიცხების ზრდა	116,907	-
050	ანარიცხების კლება	-	-
060	წინა ანარიცხების უკუგატარება	-	-
070	საბოლოო ნაშთი	116,907	-
080	*ჩაწერეთ ანარიცხის მიზანი, მაგ. სამართალწარმოების ხარჯების ანარიცხები, რესტრუქტურუზაციის ანარიცხები და ა.შ. საჭიროების შემთხვევაში, დაამატეთ სვეტები.		
090	ვალდებულების ტიპის აღწერილობა და შესაბამისი ფულადი გადინებების მოსალოდნელი ვადები.		
100	გრძელვადიანი ანარიცხები		
	საანგარიშგებო წელი		
110		ანარიცხი 1*	ანარიცხი 2*
120	საწყისი ნაშთი		
130	დამატებითი ანარიცხები		
140	გამოყენებული ანარიცხები		
150	წინა ანარიცხების უკუგატარება		
160	საბოლოო ნაშთი	-	-

*ჩაწერეთ ანარიცხის მიზანი, მაგ. სამართალწარმოების ხარჯების ანარიცხები, რესტრუქტურუზაციის ანარიცხები და ა.შ. საჭიროების შემთხვევაში, დაამატეთ სვეტები.

N13გ

სტრიქონი ს კოდი	სხვა ვალდებულებები	საანგარიშგებო წელი	საანგარიშგებო წლის წინა წელი
010	ვალდებულებები დეპოზიტებით		
020	ვალდებულებები აქციებით და სხვა კაპიტალით		
030	სულ ვალდებულებები	-	-

შენიშვნა N14 შემოსავლები გადასახდებიდან, გრანტებიდან და სხვა

საღირსევი პოლიტიკები:

1) საგადასახადო შემოსავლები აღიარდება დარიცხვის შეთხედვით.

2)

N14s

საგადასახადო შემოსავლები

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშებო წლის წინა წელი	საანგარიშებო წლის წინა წელი
010	ფიზიკური პირებისგან შემოსავლო გადასახადი		
020	კორპორაციებისგან და სხვა საწარმოებისგან მოგების გადასახადი		
030	ქირების გადასახადი		
040	დღვა		
050	ჯიქიზი		
060	საბაჟო და იმპორტის მოსაკრებლები		
070	სხვა საგადასახადო შემოსავლები		
080	სულ	-	-

N14 g შემოსავლები გრანტებით

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშებო წელი			
		მიმდინარე საბიუჯეტო	მიმდინარე არასაბიუჯეტო	კაპიტალური არასაბიუჯეტო	საანგარიშებო წლის წინა წელი
010	გულისა და გულის	58,167	7,855,966	631,866	5,524,755
020	უცხო სახელმწიფოთა მიერ მიღებული	(1,561,400)	-	-	1,874,835
030	საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული	1,619,567	-	-	(4,444,100)
040	სახელმწიფო ერთეულებისგან მიღებული	-	7,855,966	-	8,094,020
050	ინვესტიციების მიღებული	-	7,519,475	-	7,732,254
060	სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებისგან მიღებული	-	346,492	-	361,766
070	საქართველოს ფინანსური	5,951,275	2,714	18,264,287	735,601
080	უცხო სახელმწიფოთა მიერ მიღებული	-	-	-	-
090	საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული	3,522,675	1,738	7,630,088	205,951
100	სახელმწიფო ერთეულებისგან მიღებული	2,428,600	976	10,634,198	529,650
110	ინვესტიციების მიღებული	28,245	-	9,778,306	239,009
120	სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებისგან მიღებული	2,400,355	976	855,892	143,045
130	სულ	6,009,441	7,858,680	18,896,153	3,148,936

N14 g სხვა ოპერაციებიდან შემოსავლები

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშებო წელი			
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	საანგარიშებო წლის წინა წელი
010	შემოსავლები სანქციები, გარიგებები და საურთხეობები	2,627,213	76,779	2,703,993	3,365,634
020	შემოსავლები გარე ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის	6,267,302	651,474	6,918,776	9,444,714
030	შემოსავლები მიმდინარე გარე ტრანსფერებით, რომლებიც სხვაგან არ არის	1,820,925	521,070	2,341,995	4,881,753
040	შემოსავლები კაპიტალური გარე ტრანსფერებით, რომლებიც სხვაგან არ არის	4,446,377	130,404	4,576,781	4,562,960
050	კლასიფიცირებული	496,804,184	-	496,804,184	358,044,815
060	შემოსავლები შიდა ტრანსფერებით	463,176,513	-	463,176,513	334,172,925
070	შემოსავლები მიღებული კაპიტალური ტრანსფერებით	33,627,671	-	33,627,671	23,871,890
080	სულ	505,698,699	728,253	506,426,952	370,855,163

შენიშვნა N15 შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან

სააღრიცხვო პოლიტიკები:

1)

შენიშვნა N15ა შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან გარდა გრძელვადიანი აქტივების გასვლიდან მიღებული მოგება/(ზარალი)

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი	
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	სულ	სულ
010	შემოსავლები საკუთრებიდან	466,658	1,636,099	2,102,757		1,074,035
020	საპროცენტო შემოსავლები	466,658	948,765	1,415,423		491,512
030	დივიდენდებიდან შემოსავლები	-	-	-		-
040	რენტებიდან შემოსავლები	-	687,334	687,334		582,523
050	საქონლისა და მომსახურების გაყიდვები	2,225,676	27,507,513	29,733,189		32,796,433
060	საქონლის გაყიდვები	-	13,496,541	13,496,541		16,709,457
070	მომსახურების გაწევა	2,225,676	14,010,972	16,236,648		16,086,977
080	სხვა - მარაგების გაყიდვა	-	11,355,223	11,355,223		-
090	სულ	2,692,334	40,498,835	43,191,169		33,870,468

შენიშვნა N15ბ გრძელვადიანი აქტივების გასვლიდან მიღებული მოგება/(ზარალი)

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი	
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	სულ	სულ
010	გრძელვადიანი აქტივების გასვლით მიღებული მოგება/(ზარალი)*	-	-	-		-
020	ძირითადი აქტივების გასვლით მიღებული მოგება/(ზარალი)			-		-
030	არამატერიალური აქტივების გასვლით მიღებული მოგება/(ზარალი)			-		-
040	სხვა გრძელვადიანი აქტივების გასვლით მიღებული მოგება/(ზარალი)			-		-
050	სულ	-	-	-		-

*გრძელვადიანი აქტივების გასვლით მოგება მიიღება მაშინ, როცა გრძელვადიანი აქტივების გასვლით მიღებული შემოსავალი აღემატება გრძელვადიანი აქტივების გასვლის ხარჯებს.

გრძელვადიანი აქტივების გასვლით მიღებული ზარალი შედის სხვა ხარჯებში.

*გრძელვადიანი აქტივების გასვლით ზარალი მიიღება მაშინ, როცა გრძელვადიანი აქტივების გასვლის ღირებულება აღემატება გრძელვადიანი აქტივების მიღებულ შემოსავალს.

შენიშვნა: N16 სხვა შემოსავლები

სააღრიცხვო პოლიტიკები:

1)

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	
010	უცხოური ვალუტის გაცვლის კურსის ცვლილებით ფლობიდან წარმოქმნილი მოგება	3,095,620.54	20,138.91	3,115,759.45	2,671,204.28
020	ფლობის შედეგად გაწეული სხვა მოგება	19,876,833.84	1,004,761.99	20,881,595.83	21,189,108.07
030	დებიტორული დავალიანების შემცირების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
040	მატერიალური მარაგების შემცირების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
050	ბირთვადი აქტივების გაუფასურების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
060	საინვესტიციო ქონების გაუფასურების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
070	არამატერიალური აქტივების გაუფასურების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
080	შეღავათიანი მომსახურების აქტივების გაუფასურების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
090	ფინანსური იჯარის აქტივების გაუფასურების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
100	სხვა არაფინანსური აქტივების გაუფასურების უკუგაბარების შედეგად მიღებული მოგება	-	-	-	-
110	სულ	22,972,454.38	1,024,900.90	23,997,355.28	23,860,312.35

სააღრიცხვო პოლიტიკები:

1)

N17 ა

სტრიქონის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	
010	შრომის ანაზღაურების ხარჯები				
020	საქონლისა და მომსახურების ხარჯები	47,028,164	13,090,460	60,118,623	57,183,368
030	მ.შ იჯარის ხარჯები	70,320,606	29,111,692	99,432,298	92,983,070
040	ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	74,520	-	74,520	72,000
050	ცვეთის ხარჯი	14,470,636	2,998,608	17,469,245	16,994,862
060	ამორტიზაციის ხარჯი	13,579,400	2,916,383	16,495,784	16,383,439
070	შიდა ტრანსფერებით ხარჯები	891,236	82,225	973,461	611,424
080	შიდა კაპიტალური ტრანსფერებით ხარჯები	2,431,829	4,043	2,435,872	2,723,225
090	შიდა მიმდინარე ტრანსფერებით ხარჯები	482,395	-	482,395	-
100	სოციალური დახმარება/უზრუნველყოფა	1,949,434	4,043	1,953,477	2,723,225
110	საპროცენტო ხარჯები	737,277	133,870	871,147	1,113,658
120	სხვა ხარჯები	154,182	-	154,182	-
140	სხვა დანარჩენი - სხვა ხარჯები	316,957	2,088,885	2,405,841	12,588,559
150	გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვასთან დაკავშირებული ხარჯები	316,957	2,088,885	2,405,841	12,588,559
160	ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	-	-	-	-
170	მიმდინარე ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	96,830,665	5,530,227	102,360,892	72,699,367
180	კაპიტალური ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	39,087,218	1,292,103	40,379,321	9,135,394
190	სულ	57,743,447	4,238,124	61,981,571	63,563,974
		232,136,133	52,957,785	285,093,918	256,286,110

N17 ბ

სტრიქონის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი				საანგარიშგებო წლის წინა წელი	
		მიმდინარე საბიუჯეტო	მიმდინარე არასაბიუჯეტო	კაპიტალური საბიუჯეტო	კაპიტალური არასაბიუჯეტო	მიმდინარე	კაპიტალური
010	გრანტები ფულადი ფორმით	1,606,693	5,164,128	6,166,707	-	5,846,884	7,380,756
020	უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებზე გაცემული	-	-	-	-	223,360	-
030	საერთაშორისო ორგანიზაციებზე გაცემული	1,124,109	320,567	-	-	904,337	235,000
040	სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული	482,584	4,843,561	6,166,707	-	4,719,187	7,145,756
050	იმავე დონის სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული	-	4,479,640	6,126,906	-	3,880,454	7,145,756
060	სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული	482,584	363,921	39,801	-	838,733	-
070	გრანტები სასაქონლო ფორმით	567,548	244,697	4,732,778	738,369	6,933,214	11,413,177
080	უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებზე გაცემული	-	-	-	-	-	-
090	საერთაშორისო ორგანიზაციებზე გაცემული	-	-	-	-	275,392	-
100	სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული	567,548	244,697	4,732,778	738,369	6,657,822	11,413,177
110	იმავე დონის სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული	244,118	244,697	1,620,265	738,369	5,919,963	11,355,020
120	სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემული	323,430	-	3,112,513	-	737,859	58,157
130	სულ	2,174,242	5,408,825	10,899,484	738,369	12,780,097	18,793,933

N17 გ

სტრიქონის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	
010	სუბსიდიები საჯარო კორპორაციებს	62,997,760	-	62,997,760	659,193
020	არაფინანსურ საჯარო კორპორაციებს	62,997,760	-	62,997,760	659,193
030	ფინანსურ საჯარო კორპორაციებს	-	-	-	-
040	კერძო საწარმოებს	155,877,369	-	155,877,369	91,916,731
050	არაფინანსურ კერძო საწარმოებს	22,230,000	-	22,230,000	-
060	ფინანსურ კერძო საწარმოებს	133,647,369	-	133,647,369	91,916,731
070	სხვა სექტორებს - სახელმწიფო საწარმოებს	42,920,521	7,200,000	50,120,521	17,341,280
080	სულ	261,795,650	7,200,000	268,995,650	109,917,203

შენიშვნა N18 სხვადასხვა ხარჯები

სააღრიცხვო პოლიტიკები:

1)

სტრუქტურის კოდი	მუხლები	საანგარიშგებო წელი			საანგარიშგებო წლის წინა წელი
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	
010	უცხოური ვალუტის გაცვლის კურსის ცვლილებით ფლობიდან წარმოქმნილი ზარალი	2,586,519	16,620	2,603,139	337,685
020	ფლობის შედეგად გაწეული სხვა ზარალი	41,884,822	360,969	42,245,790	25,636,864
030	საეჭვო/უიმედო დებიტორული დავალიანებების და წინასწარი გადახდების ხარჯები	10,140	91,417	101,557	-
040	მატერიალური მარაგების შემცირების ხარჯი	-	-	-	-
050	ძირითადი აქტივების გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
060	საინვესტიციო ქონების გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
070	არამატერიალური აქტივების გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
080	შეღავათიანი მომსახურების აქტივების გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
090	ფინანსური იჯარის აქტივების გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
100	სხვა არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
110	სულ	44,481,481	469,005	44,950,486	25,974,549

ინფორმაცია

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საცნობარო მუხლებზე არსებული ნაშთების შესახებ

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

საცნობარო მუხლები			ნაშთი წლის (კვარტლის) ბოლოს	ნაშთი წლის დასაწყისისთვის
B01	საოპერაციო იჯარით აღებული ძირითადი აქტივები	01	0	78,842
B02	პასუხსაგებ შენახვაზე მიღებული აქტივები	02	972,851	816,200
B03	გადახდისუნარო დებიტორების ჩამოწერილი დავალიანება	03	5,905,196	5,904,601
B04	ხარჯებში ჩამოწერილი მარაგები ექსპლუატაციაში	04	14,578,197	12,350,857
B05	პირობითი მოთხოვნები	05	3,263,413	1,413,269
B06	პირობითი ვალდებულებები	06	150,236	73,263
B07	საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა	07	0	0
B08	ამორტიზებული ძირითადი აქტივები	08	28,983,731	27,121,857
B09	გადაგადაცილებული დავალიანებები	09	3,556,726	3,630,859
B10	განსაკარგავად გადასაცემი მოძრავი ქონება	10	873,431	141,124
B11	საბანკო გარანტიები	11	0	0
B12	ჩამოწერილი კრედიტორული დავალიანებები	12	3,242,101	3,071,566

შენიშვნა N16 - ფლობის შედეგად გაწეული სხვა მოგება

შენიშვნა	თანხა
მარაგების ჯართად აღება	4,521
ცვითის ხარჯის აღდგენა	1,116
ინკასო	7,948
მიწის აფასება	652,491
არასაცხოვრებელი დანიშნულების შენობის ფართის აფასება	112,674
ბალანსგარეშე ანგარიშზე არსებული აქტივების აფასება	172,000
კრედიტორული დავალიანების ჩამოწერა	198,061
ძირითადი აქტივების აფასება	2,586,447
ხარჯებში ჩამოწერილი მარაგების აღდგენა	90
სადაზღვეო კომპანიის მიერ ჩანაცვლებული ავტომობილი	63,113
საცდელი თავგების მიღება	4,591
მარაგების აფასება	3,241
დაუმთავრებელ აქტივში მიწის აფასება	171,835
საპენსიოს კორექტირება	12
დაუქუცმაცებელი ხე-ტყის ნარჩენის აღება შემოსავალში	615
ქონების აფასება	39,156
სს აკურას კაპიტალის შემოტანა	15,757,311
რეგიონების საოფისე ფართების აფასება	1,106,284
ბანკის საკომისიო	90
ჯამი	20,881,596

შენიშვნა	თანხა
სსიპ მომსახურების სააგენტოზე განსაკარგავად გადაცემული ქონება	165,590
დანაკლისის ჩამოწერა და გადატანა პირობით აქტივად	580,337
შპს საქართველოს მელიორაციის კაპიტალის ფორმირება	21,532,049
დებიტორის ჩამოწერა	14,233
პირგასამტეხლოს გადახდა ბიუჯეტში	306
ნებართვის მოსაკრებლის გადახდა ბიუჯეტში	39,500
ძირითადი აქტივის ჩამოწერა	653,633
ძირითადი საშუალებების გადაცემა შემდგომი განადგურების მიზნით	12,872
ავტომობილის გადაცემა სადაზღვევო კომპანია "ალფა" ზე	6,852
გამოსადეგარი მარაგების გადაცემა განადგურების მიზნით	36,848
ძირითადი აქტივების ჩამოფასება	932,229
დაზიანებული ავტომობილის გადაცემა სადაზღვევო კომპანიაზე	115,537
საცდელი თავგების გასვლა ბიოცდაზე	5,022
სახელმწიფო აუდიტის რეკომენდაციით საგადასახადო დავალიანების აღიარება	9,440,917
მზა პროდუქცია - შეშაში გადატანილი მასალის ჩამოწერა	4,704
განსაკარგავად გადასაცემი ქონების ბრძანების საფუძველზე გადატანა ბალანსგარე B10 ანგარიშზე	9,615
ხანძრის შედეგად დამწვარი კოტეჯის გადანატა ბალანსგარე B06 ანგარიშზე	60,750
ხანძრის შედეგად დამწვარი კომპიუტერის გადანატა ბალანსგარე B06 ანგარიშზე	173
თანამშრომლებზე გაცემული საჩუქრები	6,468
სასამართლო განჩინების საფუძველზე ჩამოწერილი	12,120
თიბისი ლიზინგზე გაცემული სესხების დაბრუნებული ძირი თანხები-ბიუჯეტში გადასახდელი	8,608,051
ბანკის საკომისიო	7,984
ჯამი	42,245,790

ახსნა-განმარტებითი შენიშვნები

შენიშვნა N1 სააღრიცხვო პოლიტიკები

ა) ანგარიშგებელი ერთეული

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს შემდეგ ანგარიშგებელი ერთეულების მიერ წარმოდგენილ ფინანსურ ანგარიშგებებს:

1. სამინისტროს ცენტრალური აპარატი
2. მსოფლიო ბანკის და IFAD-ის მიერ დაფინანსებული ერთეული
3. სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
4. ა(ა)იპ სოფლის განვითარების სააგენტო
5. სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
6. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
7. სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტო
8. სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტო
9. სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი
10. სსიპ ველური ბუნების ეროვნულ სააგენტო
11. სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
12. სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებას გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი
13. სსიპ მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნულ სააგენტო
14. სსიპ სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორია
15. სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრი.

კონსოლიდირებულ ფინანსური ანგარიშგებაში ასევე ასახულია სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული კომპანიების საწესდებო კაპიტალი, შემდეგ ანგარიშზე - „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ (1-21-2000), კერძოდ:

1. შპს საქართველოს მელიორაცია - 922 282 466 ლარი;
2. შპს ღვინის ლაბორატორია - 1 209 097 ლარი;
3. შპს ადამ ბერიძის სახელობის ნიადაგისა და სურსათის დიაგნოსტიკური ცენტრი ანასეული - 2 474 463 ლარი;
4. სს საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია - 8,689,082.27 ლარი;
5. შპს სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანია - 373,889,406.03 ლარი;
6. შპს გორის სასათბურე მეურნეობა - 8,519,744.78 ლარი;
7. შპს იმერეთის აგრო ზონა - 6,962,573.50 ლარი.

დაფინანსების წყაროები: სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსება, საკუთარი შემოსავლები, გრანტი

ბ) ფინანსური ანგარიშგებების მასშტაბი (არეალი, დაფარვა), მომზადების საფუძველი, კომბინაციის საფუძველი

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 05 მაისის # 108 ბრძანების, „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმის და მისი გამოყენების შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 15 იანვრის # 17 ბრძანებისა და „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 4 თებერვლის # 24 ბრძანების შესაბამისად.

გ) ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკების აღწერილობა

- ✓ მატერიალური მარაგების აღრიცხვისათვის გამოიყენება (FIFO) მეთოდი და ინდივიდუალური მეთოდი.
- ✓ მცირეფასიანი სასაქონლო-მატერიალური მარაგების აღრიცხვა ხორციელდება საცნობარო მუხლში მას შემდეგ რაც განხორციელდება მარაგის ექსპლუატაციაში გადაცემა.
- ✓ ძირითადი და არამატერიალური აქტივების აღრიცხვა ხორციელდება სსბასს 17 ძირითადი საშუალებები და სსბასს 31 არამატერიალური აქტივების მიხედვით.
- ✓ ცვეთის დარიცხვა ხორციელდება წრფივი მეთოდის გამოყენებით.
- ✓ 2020 წლის ჩანაწერებში საწყისი ნაშთის აღრიცხვა განხორციელდა ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის # 289 ბრძანების მე-9 მუხლის პირველი პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის შესაბამისად.
- ✓ 2020 წლის ბუღალტრულ ჩანაწერებში ცვეთა/ამორტიზაცია დარიცხულია ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის # 289 ბრძანების შესაბამისად.
- ✓ საანგარიშგებო პერიოდის ამორტიზირებული ძირითადი საშუალებები, ისტორიული ღირებულებით აღრიცხულია საცნობარო მუხლში.
- ✓ შემოსავლების აღრიცხვა ხდება დარიცხვის მეთოდით. გამონაკლის შემთხვევაში გამოყენებულია საკასო მეთოდი (ორგანიზაციების მიერ მიზნობრივი გრანტების/მიზნობრივი დაფინანსების მიღების აღრიცხვისთვის).
- ✓ სამინისტრო არაგაცვლითი ოპერაციებით აქტივის მიღება ხდება დონორის მიერ მითითებული ღირებულების შესაბამისად.
- ✓ წილობრივ ინსტრუმენტებში ინვესტიციები თვითღირებულებით არის აღრიცხული.

დ) ფუნდამენტური შეცდომების აღწერილობა, რომლებიც გასწორდა რეტროსპექტული კორექტირებების შედეგად

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგების ნაშთი წლის დასაწყისში 5 976 142 ლარით არ ედრება წინა წლის ფინანსური ანგარიშგების ნაშთს წლის ბოლოს, აღნიშნული გამოწვეულია ზოგიერთი ერთეულის მიერ წარმოდგენილი კორექტირებული ანგარიშგების საფუძველზე, კერძოდ:

1. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგების ნაშთები წლის დასაწყისში 5,786,340.64 ლარი არ ედრება წინა წლის ფინანსური ანგარიშგების ნაშთს წლის ბოლოს. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ განხორციელდა აუდიტორული შემოწმება 2019 წლის 31 დეკემბრის დასრულებული პერიოდისათვის, რომლის საფუძველზეც გამოიცა სარეკომენდაციო წერილი. აღნიშნულ წერილში მითითებული რეკომენდაციების საფუძველზე და სსბას 14 ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მოვლენები სტანდარტის შესაბამისად განხორციელდა გარკვეული ტიპის მაკორექტირებელი გატარებები, რამაც განაპირობა 01.01.2020 წლის მდგომარეობით საწყისი ნაშთების ცვლილებები, კერძოდ:

- მოკლევადიანი მიმდინარე 1-10-0000 აქტივები დაკორექტირებულია 4,545,072.38 ლარით შემდეგი ანგარიშების მიხედვით:
 - ანგარიში 1-11-1100 ფულადი სახსრები სალაროში ეროვნულ ვალუტაში გაზრდილია 38,50 ლარით
 - ანგარიში 1-13-46100 სხვა ჯარიმებზე, სანქციებსა და საურავებზე მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები ეროვნულ ვალუტაში გაზრდილია 32 629,69 ლარით
 - ანგარიში 1-13-6000 საქონლისა და მომსახურების გაყიდვებიდან მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები გარდილია 34 633.32 ლარით
 - ანგარიში 1-13-7400 ანგარიშვალდებული პირებისგან მისაღები სხვა თანხებით მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები შემცირებულია 29 735,60 ლარით
 - ანგარიში 1-13-9900 სხვა დანარჩენი მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები შემცირებულია 16 458,44 ლარით
 - ანგარიში 1-14-1410 მცირეფასიანი აქტივები გაზრდილია 1069,49 ლარით
 - ანგარიში 1-14-1420 სხვა დანარჩენი მასალები და მარაგები გაზრდილია 19 421,92 ლარით
 - ანგარიში 1-15-1100 საქონლისა და მომსახურების შესაძენად წინასწარი გადახდებით მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები შემცირებულია 2,419,114.49 ლარით
 - ანგარიში 1-15-1200 არაფინანსური აქტივების, გარდა მატერიალური მარაგებისა, შესაძენად წინასწარი გადახდებით მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები შემცირებულია 2,167,556.77 ლარით.
- გრძელვადიანი 1-20-0000 აქტივები დაკორექტირებულია 1,241,268.26 ლარით შემდეგი ანგარიშების მიხედვით:
 - ანგარიში 1-21-4300 სხვა დანარჩენი დებიტორული დავალიანებები და არაფულადი მოთხოვნები გაზრდილია 58 433.30 ლარით
 - ანგარიში 1-22-1200 არასაცხოვრებელი დანიშნულების შენობები, საკუთარი მიწებისთვის შემცირებულია 1,837,600.55 ლარით
 - ანგარიში 1-22-1300 სხვა ნაგებობები, საკუთარი მიწებისთვის შემცირებულია 420,351.06 ლარით
 - ანგარიში 1-22-1500 მიწა, საკუთარი მიწებისთვის გაზრდილია 385,954.98 ლარით
 - ანგარიში 1-22-2100 სატრანსპორტო საშუალებები შემცირებულია 383,281.10 ლარით
 - ანგარიში 1-22-2210 საინფორმაციო, კომპიუტერული, სატელეკომუნიკაციო და სხვა დანადგარები, ავეჯი და აღჭურვილობა გაზრდილია 39,309.16 ლარით

➤ ანგარიში 1-22-2220 სხვა დანარჩენი მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი გაზრდილია 65,893.46 ლარით

➤ ანგარიში 1-22-3000 კულტივირებული მცენარეები და ცხოველები შემცირებულია 70.00 ლარით

➤ ანგარიში 1-24-1310 კომპიუტერული პროგრამები შემცირებულია 4,800.00 ლარით

➤ ანგარიში 1-27-2232 ბუნებრივი რესურსები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული შემცირებულია 2,414.00 ლარით

➤ ანგარიში 1-27-4100 დაუმთავრებელი მშენებლობა გაზრდილია 857,717.55 ლარით

- მოკლევადიანი (მიმდინარე) ვალდებულებები 2-00-0000 დაკორექტირდა 192,026.39 ლარით შემდეგი ანგარიშების მიხედვით:

➤ ანგარიში 2-13-2100 საშემოსავლო გადასახადით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები გაზრდილია 50,814.14 ლარით

➤ ანგარიში 2-13-2400 დამატებითი ღირებულების გადასახადით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები შემცირებულია 1,006.63 ლარით

➤ ანგარიში 2-13-2700 სხვა გადასახადებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები გაზრდილია 14,768.56 ლარით

➤ ანგარიში 2-13-3000 თანამშრომლებთან დაკავშირებული გადასახდელები და სტიპენდიები გაზრდილია 4885,63 ლარით

➤ ანგარიში 2-13-4100 საქონლისა და მომსახურების მოწოდების შედეგად წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები საბიუჯეტო წლის ფარგლებში შემცირებულია 4,467.99 ლარით

➤ ანგარიში 2-13-4200 საქონლისა და მომსახურების მოწოდების შედეგად წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები საბიუჯეტო წლის ფარგლებს გარეთ გაზრდილია 83,360.82 ლარით

➤ ანგარიში 2-13-6000 გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების მოწოდებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები გაზრდილია 40,502.84 ლარით.

➤ ანგარიში 2-26-5000 სხვა დანარჩენი გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები და არაფულადი ვალდებულებები გაზრდილია 3,169.02 ლარით.

2019 წლის საბოლოო ნაშთი შემცირდა 5,786,340.64 ლარით.

2. მსოფლიო ბანკის და IFAD-ის მიერ დაფინანსებული ერთეულის მიერ წარმოდგენილ ანგარიშგებაში წინა წლის ნაშთი დაკორექტირებულია 11 941 463 ლარით, კერძოდ:

სახელმწიფო აუდიტის მიერ გაცემული რეკომენდაციის გათვალისწინებით, ანგარიში N 1-21-2000 დაკორექტირდა და გაიზარდა 526,430.49 ლარით, აღნიშნული თანხა 2019 წელს ჩამოწერილი იყო ხარჯებში - „სხვა ხარჯების“ მუხლით.

ასევე ის ობიექტები, რომელთა გადაცემა ამ პერიოდისათვის არ მომხდარა და 2019 წელს ანაზღაურებული იყო N 2822 მუხლიდან - კაპიტალური ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული და 2019 წლის ანგარიშგებაში ჩამოწერილი იყო ხარჯებში - „სხვა ხარჯების“ მუხლით, კორექტირებით აღირიცხა დაუმთავრებელ და გადასაცემ აქტივებში N 1-27-5200 ანგარიშზე და ანგარიში გაიზარდა 11,415,675.84 ლარით.

ასევე კორექტირებით, 9,101.48 ლარით შემცირდა N 1-27-5200 ანგარიში, ხოლო N 1-14-1420 და N 1-22-2220 ანგარიშები დაკორექტირდა და გაიზარდა: 8,458 ლარით.

სულ კორექტირება = $526,430.49 + 11,415,675.84 - 9101.48 + 8,458 = 11,941,462.85$ ლარი.

2019 წლის საბოლოო ნაშთი გაიზარდა 11,941,462.85 ლარით.

3. სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში წინა წლის ნაშთი დაკორექტირებულია -133 710 ლარით კერძოდ:

2020 წლის 1 იანვრისათვის დაუმთავრებელი აქტივების ღირებულების ნაშთი შეადგენდა 1938849 ლარს, რომელიც დაკორექტირდა 133710 ლარით და შეადგინა 1805139 ლარმა, მიმდინარე წელს განხორციელდა 1173314 ლარის ღირებულებით დაუმთავრებელი მშენებლობის გაზრდა. 2012 წლიდან სააგენტოს ბალანსზე იჯდა 1816078 ლარის ღირებულების დაუმთავრებელი მშენებლობები, სახელმწიფო აუდიტის რეკომენდაციით, 2019 წელს სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შეიქმნა კომისია აღნიშნული საკითხის შესასწავლად, რომელიც დასრულდა 2020 წ. მოკვლევის შედეგად დადგინდა, რომ აღნიშნული დაუმთავრებელი მშენებლობები შედგებოდა 16 ობიექტისაგან, თავდაპირველი სახელშეკრულებო ღირებულებით 1584106 ლ (ნაპირსამაგრი კედლები), დღეის მდგომარეობით აღნიშნული ნაპირსამაგრი კედლების ღირებულების დადგენა მოხდა კერძო აუდიტის მიერ, ჯამური ღირებულებით 1450396, შემაჯამებული ოქმის საფუძველზე, განხორციელდა დაუმთავრებელიდან დამთავრებულ აქტივებში გადტანა 1450396 ლარის ღირებულების სხვა ნაგებობების, რომელიც ასახულია შენიშვნა N6, ხოლო 133710 ლარის ღირებულებით შემცირდა კაპიტალი და აისახა წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ ანგარიშგების ფორმაში, რესტროსპექტულ კორექტირებებში, ასევე დასრულდა რადარის კოშკურის მშენებლობა და აღნიშნული თანხაც გადავიდა სხვა ნაგებობებში ღირებულებით 557245 ლარი, რომელიც ასევე აისახა შენიშვნა N6. 2019 წლის საბოლოო ნაშთი შემცირდა -133 710 ლარით.

1. სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური ანგარიშგება დაკორექტირდა 368857 ლარით, კერძოდ:

სახელმწიფო აუდიტის რეკომენდაციის საფუძველზე სააგენტოს მიერ მოხდა 2018 წელს მიღებული კაპიტალური გრანტის (489977 ლარი) ასახვა და დარიცხული ცვეთის ხარჯის (44588 ლარი) აღიარება. ასევე 2018 წელს საერთაშორისო ორგანიზაციაზე გაწეული გრანტის ხარჯის ასახვა (76532 ლარი).

სულ კორექტირება: $489977 - 76532 - 44588 = 368857$

2019 წლის საბოლოო ნაშთი შემცირდა 44588 ლარით.

2. ასევე სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში მოხდა გასული პერიოდის შეცდომების გასწორება რამაც გამოიწვია 2020 წლის შემავალ ნაშთების კორექტირება, შედეგად ცვლილება განიცადა საწყისმა ნაშთებმა, კერძოდ:

2019 წლის წლიური ანგარიშგებაზე განხორციელებული კორექტირების ცხრილი

მოთხოვნები			
ანგარიშის ნომერი	2019 წელს ბალანსით წარდგენილი თანხა	დაკორექტირების შედეგად წარმოშობილი თანხა	სხვაობა (+/-)
1-13-1230	365387	365567	180
1-13-2100	0	220	220
1-13-6000	329268	326778	-2490
1-15-1200	1241603	1242966	1363
1-14-1420	401822	401860	38
ჯამი	2338080	2337391	-689
ვალდებულებები და კაპიტალი			
2-13-3700	0	5	5
2-13-3100	0	55	55
2-13-6000	1000	2423	1423
2-13-2400	158599	150972	-7627
2-13-4100	874906	505862	-369044
2-15-1400	0	413427	413427
3-21-2000	2124975	2086047	-38928
ჯამი	3159480	3158791	-689

წარმოდგენილი ცხრილის შესაბამისად 2019 წლის წლიური ანგარიშის კორექტირების შედეგად 2020 წლისთვის შემავალი ნაშთები შემცირებული იქნა 689 ლარით, გარდა ამისა, კორექტირება განიცადა გაუნაწილებელი ნაშთი/დეფიციტი არასაბიუჯეტო (საკუთრი) სახსრებით საქმიანობისთვის 3-21-2000 ანგარიშმა, რომელიც შემცირებული იქნა 38928 ლარით, რაც ასახულია წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილების შესახებ ანგარიშგებაში,

ხოლო რაც შეეხება 2-13-4100 და 2-15-1400 ანგარიშებს, აქ მოხდა ძველი 3210 ანგარიშის გამიჯვნა სადაც ერთიანად ხდებოდა წინა პერიოდებში საქონელი და მომსახურების მოწოდებაზე და საქონლისა და მომსახურების მიწოდებაზე ვალდებულებების აღრიცხვა.

2019 წლის საბოლოო ნაშთი შემცირდა 689 ლარით.

შენიშვნა N2ა მიმდინარე ინვესტიციები და მისაღები თანხები (დებიტორები)

სახაზინო ოპერაციებთან დაკავშირებული მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები თანხით - 23 705 051 ლარი მოიცავს :

-საბიუჯეტო ორგანიზაციების მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები ხაზინის მიმართ, მიზნობრივი გრანტებით - 2 547 133 ლარი;

-საბიუჯეტო ორგანიზაციების საკუთარი ანგარიშის ნაშთი -5 468 877 ლარი;

-სადეპოზიტო კოდზე არსებული ნაშთი-855 165 ლარი;

-სავალუტო კოდზე არსებული ნაშთი - 14 833 670 ლარი.

მოკლევადიან (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები დარიცხული პროცენტებით მოიცავს: მელიორაციის კომპანიებზე - 177547 ლარი, ასევე ღვინის კომპანიებზე გაცემულ სესხებზე დარიცხულ პროცენტს- 1 860 567 ლარს. ასევე მოიცავს დეპოზიტებზე და სხვა ფინანსურ აქტივებზე დარიცხული მოკლევადიანი (მიმდინარე) საპროცენტო მოთხოვნებს.

სხვა ჯარიმებზე, სანქციებსა და საურავებზე მოკლევადიანი (მიმდინარე) მოთხოვნები ეროვნულ ვალუტაში -8 689 971 ლარი წარმოადგენს ხელშეკრულებების პირობების დარღვევის გამო დარიცხულ ჯარიმებს, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სამართალდარღვევის შედეგად შედგენილი ოქმების შესაბამისად გადასახდელი ჯარიმების თანხებს, ასევე მელიორაციის კომპანიებზე გაცემულ სასხებზე დარიცხულ პირგასამტეხლოს.

შენიშვნა N3 მატერიალური მარაგები

მატერიალური მარაგების აღიარება ხორციელდება სსპას 12 სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების შესაბამისად.

მატერიალური მარაგების აღრიცხვისათვის გამოყენებულ იქნა (FIFO) მეთოდი და ინდივიდუალური მეთოდი.

მცირეფასიანი სასაქონლო-მატერიალური მარაგების აღრიცხვა ხორციელდება საცნობარო მუხლში მას შემდეგ რაც განხორციელდება მარაგის ექსპლუატაციაში გადაცემა.

მიმდინარე წელს ააიზ სოფლის განვითარების სააგენტომ განახორციელა შემდგომი რეალიზაციისთვის შეძენილი საქონელის - 13,498,735,95 ლარის მატერიალური მარაგის შესყიდვა. გაყიდვის მიზნით ფლობილი საქონელი (შესყიდვა მიმდინარე პერიოდის) მითითებულ თანხას დაკლებული აქვს დღგ 2,059,129,23 ლარი. შესაბამისად, გასვლაში (გაყიდვით) ნაჩვენებ თანხას დაკლებული აქვს დღგ 1,731,885,91 ლარი.

სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ანგარიშებიდან - „შესყიდვა მიმდინარე პერიოდის“ - მზა პროდუქციის გრაფაში 8874217 ლარი, შესყიდულია მზა პროდუქცია მომწოდებლებისგან. მათ შორის:

- სამასალე წიწვიანი მზა პროდუქცია - 5203898 ლარი;
- საშეშე წიწვიანი მზა პროდუქცია - 538675 ლარი;
- სამასალე ფოთლოვანი მზა პროდუქცია - 1853167 ლარი;
- საშეშე ფოთლოვანი მზა პროდუქცია - 1278477 ლარი;

იგივე შენიშვნაში „გაყიდვით“ მზა პროდუქციის გრაფაში ნაჩვენებია საანგარიშო პერიოდის გაყიდვები 6610180 ლარი. მათ შორის:

- სამასალე წიწვიანი მზა პროდუქცია - 4020599 ლარი;
- საშეშე წიწვიანი მზა პროდუქცია - 351986 ლარი;
- სამასალე ფოთლოვანი მზა პროდუქცია - 1477470 ლარი;

- საშეშე ფოთლოვანი მზა პროდუქცია - 759510 ლარი;
- დაქუცმაცებული ხე-ტყის ნარჩენი - 615 ლარი.

შენიშვნა N4 სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები

მოკლევადიანი (მიმდინარე) არაფულადი მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების დანაკლისის შემცირება 562445 ლარით, გამოწვეულია სამინისტროს აპარატის ანგარიშგებაში დანაკლისის ანგარიშიდან თანხის ჩამოწერით, რომელიც გადატანილია ბალანსგარე ანგარიშზე პირობით აქტივებში (სახელმწიფო აუდიტის 2019 წლის ფინანსური ანგარიშის აუდიტის დასკვნის რეკომენდაციის შესაბამისად)

შენიშვნა N5 გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები

კრედიტების და სესხების ანგარიშზე ასახული ნაშთი 8 694 043 ლარი წარმოადგენს წინა წლებში სხვადასხვა კომპანიებზე სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხების ძირ თანხებს.

ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში- 1 324 527 762 ლარი, ასახულია სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული კომპანიების საწესდებო კაპიტალი, კერძოდ:

1. შპს საქართველოს მელიორაცია - 922 783 395 ლარი (აპარატი, დონორები);
2. შპს ღვინის ლაბორატორია - 1 209 097 ლარი (სსიპ სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი);
3. შპს ადამ ბერიძის სახელობის ნიადაგისა და სურსათის დიაგნოსტიკური ცენტრი ანასეული- 2 474 463 ლარი (სსიპ სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი);
4. სს საქართველოს სოფლის მეურნეობის კორპორაცია - 8,689,082.27 ლარი (ააიპ სოფლის განვითარების სააგენტო);
5. შპს სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანია - 373,889,406.03 ლარი (ააიპ სოფლის განვითარების სააგენტო);
6. შპს გორის სასათბურე მეურნეობა - 8,519,744.78 ლარი (ააიპ სოფლის განვითარების სააგენტო);
7. შპს იმერეთის აგრო ზონა - 6,962,573.50 ლარი (ააიპ სოფლის განვითარების სააგენტო).

შენიშვნა N 11 სხვა არაფინანსური გრძელვადიანი აქტივები

აქტივები, რომელთა საკუთრების უფლება ჯერ არ არის მოპოვებული ან სხვა ერთეულებზე გადასაცემადაა მიღებულში ასახული თანხა - 28 734 275 ლარი, წარმოადგენს დონორების დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში, შპს საქართველოს მელიორაციის იმ ობიექტების თანხებს, რომელთა რეაბილიტაცია საანგარიშო პერიოდში არ დასრულებულა.

დაუმთავრებელ მშენებლობაში მიმდინარე წლის შესყიდვასთან ერთად ასახულია ასევე -165 604 ლარი, რომელიც 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში დაუმთავრებელი მშენებლობის ნაცვალად ასახული იყო არასაცხოვრებელ შენობებზე.

ასევე დაუმთავრებელ მშენებლობაშია ასახული გრანტის სახით მიღებული დაუმთავრებელი მშენებლობა 43,884.75 ლარის ღირებულების. (სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო)

შენიშვნა N13 კრედიტორული დავალიანება, ანარიცხები და სხვა ვალდებულებები

სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებაში აღრიცხული თანხა - 9 440 917 ლარი, წარმოადგენს შემოსავლების სამსახურის ვებგვერდზე სამინისტროს ცენტრალური აპარატის პირად ბარათზე არსებულ დავალიანებას, რომელიც დარიცხულია 1998-1999 წლებში. მიუხედავ იმისა რომ სამინისტრო აღნიშნულ დავალიანებას არ ეთახმება და შესაბამისად არ იყო აღრიცხული ფინანსურ ანგარიშგებაში, სახელმწიფო აუდიტის 2019 წლის ფინანსური ანგარიშის დასკვნის რეკომენდაციის შესაბამისად, 2020 წლის ანგარიშგებაში მოხდა დავალიანების აღიარება.

სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებები მათ შორის მოიცავს მიზნობრივი გრანტის ფარგლებში მიღებულ თანხას - 251,079.01 ლარს, რომელიც წარმოადგენს წლის ბოლოს დარჩენილი ნაშთს და საგრანტო პირობებიდან გამომდინარე აღიარებულია ვალდებულებებში. (სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო)

სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანება - 18,565,060.67 ლარი წარმოადგენს შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში კომერციული ბანკების ანგარიშებზე განთავსებული თანხებიდან მინუსით გასულ ნაშთს.

სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) ვალდებულებები - ამ ანგარიშზეა აღრიცხული დონორების დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში თი ბი სი ლიზინგზე გაცემული სესხების დაბრუნებული ძირითადი თანხები, ასევე კონტრაქტორებისთვის მათ შესრულებულ მომსახურეობაზე და სამუშაოებზე გადასახდელი თანხების და დეფექტების ლიკვიდაციის 5% - 9 776 567 ლარი.

შენიშვნა N14 შემოსავლები გადასახადებიდან, გრანტებიდან და სხვა

შემოსავლები შიდა ტრანსფერებით გრაფაში აღრიცხული თანხა -496 804 184 ლარი ხაზინის ამონაწერს არ ედრება 77 ლარით, რაც წარმოადგენს, სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს განმარტებით, წინა წლის მივლინების თანხების უკან დაბრუნებას, რომელიც მიიმართა ბიუჯეტში.

სხვა ოპერაციებიდან შემოსავლებში ასახული (შემოსავლები მიმდინარე გარე ტრანსფერებით, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული) მოიცავს სხვა ნებაყოფლობით ტრანსფერს (გარდა გრანტებისა) რომელიც გადმოცემულია სხვადასხვა კერძო სამართლის იურიდიული პირებისგან, ასევე „წითელი ნუსხის“ მცენარეების მოჭრის საკომპენსაციო საფასურიდან შემოსავალს.

დონორების დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში - ა(ა)იპ სოფლის განვითარების სააგენტოსადმი სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციისა და ბაზარზე წვდომის პროექტის

სპეციალური სავალუტო ანგარიშებიდან გადარიცხული თანხა სააგენტოს სპეციალურ სავალუტო ანგარიშებზე და შპს საქართველოს მელიორაციის მიერ ჩარიცხული თანხა- სულ 4 102 520 ლარი. ასევე ამ ანგარიშზეა ასახული გრანტის სახით მიღებული მომსახურება თანხით -558 949 ლარი.

შენიშვნა N15 შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან

2020 წელს შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციიდან აღირიცხება სსბასს 9-ს მიხედვით დარიცხვის მეთოდით.

ააიპ სოფლის განვითარების სააგენტოს ანგარიშებიდან - მარაგების გაყიდვიდან მიღებული დარიცხული შემოსავალი შეადგენს 11,353,474.29 ლარს.

შენიშვნა N16 სხვა შემოსავლები და შენიშვნა N18 სხვადასხვა ხარჯები

აღნიშნულ შენიშვნებში ასახული თანხები გაშიფრულია დანართ N3-ში და დანართ N4-ში.

ბალანსსაგარე ანგარიშებზე არსებული ნაშთების შესახებ ინფორმაცია გაშიფრულია დანართ N2-ში.

2020 წლის ნაერთ ფინანსურ ანგარიშგებაში ელიმინირებას დაექვემდებარა შემდეგი თანხები:

ანგარიში N1-14-1410- 26378 ლარი; ანგარიში N 1-14-1420-54842 ლარი; ანგარიში N1-22-1200-176649 ლარი; ანგარიში N1-22-1500-459225 ლარი; ანგარიში N1-22-2100-1048177 ლარი; ანგარიში N1-22-2200-1663958 ლარი; 1-24-1310-93216 ლარი;

N 4-00-0000- შემოსავალი - 3 932 226 ლარი (მათ შორის მომსახურების უსასყიდლო მიღება- 409 781 ლარი.) N 5-00-0000-ხარჯები -3 932 226 ლარი (მათ შორის მომსახურების უსასყიდლო მიღება- 409 781 ლარი.)

ნანა ურიდია

ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების სამმართველოს
მეორადი სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი

კონსოლიდირებული ერთეულები

კონსოლიდირებული ერთეულები:

- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატი;
- ა(ა)იპ – სოფლის განვითარების სააგენტო;
- სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტო;
- სსიპ – სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი;
- სსიპ – ღვინის ეროვნული სააგენტო;
- სსიპ – სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორია;
- სსიპ – მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტო;
- სსიპ – ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო;
- სსიპ – გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრი;
- სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტო;
- სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო;
- სსიპ – გარემოს ეროვნული სააგენტო;
- სსიპ – ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო;
- სსიპ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი;
- ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების (WB), სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მოქნილობის პროექტები (GEF, IFAD).

საკონტაქტო ინფორმაცია

ვებგვერდი და სოციალური მედია

<https://www.sao.ge/>
<https://www.budgetmonitor.ge/ka>
<http://www.blog.sao.ge/>
<http://www.sai.ge/main/>
<https://www.linkedin.com/company/stateauditoffice/>
<https://www.youtube.com/user/saogeorgia>
<https://www.facebook.com/www.sao.ge>

ცხელი ხაზი

(+995 32) 243 81 81

ელექტრონული ფოსტა

sao@sao.ge

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
ქ.თბილისი, 0144, წმ. ქეთევან დედოფლის გამზირი N96
+995 32 243 84 38

SAO.GE